14 Ekim 1979 seçim sonuçlarının genel değerlendirmesi

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu'nun dün toplanan Parti Genel Yönetim Kurulu'na sunduğu Raporun birinci bölümünde, 14 Ekim seçim sonuçlarının sosyalist ve demokratik açıdan değerlendirilmesi yeralmaktadır.

Aşağıda, Raporun bu bölümünü özet halinde sunuyoruz.

14 Ekim seçimlerinde ne oldu? Bu sorunun yanıtı, bilinmiyor. Biz bu yazımızda seçim sonuçlarını sayılarla detaylandırıp, genel gelişme çizgisinin önemli noktalarına parmak basmağa çalışacağız.

Gelişme çizgisi için kaynak olarak son 3 seçimi; 5 Haziran 1977 Genel, 11 Aralık 1977 Mahalli ve 14 Ekim 1979 Kısmi Senato seçimlerini alıyoruz. Bu üç seçimin sonuçlarını çeşitli açılardan değerlendirip, gelişme çizgisini değerlendirecek ve muhtemel gelişmeleri kestirmeğe çalışacağız.

İncelememize başlarken bir noktayı hatırlatmayı yerinde görüyoruz. Bilindiği gibi TSİP seçimlerde «devrimci demokratlar» ile işbirliği yapmıştır. Ayrıca bazı illerde TSİP adaylarının desteklendiği açıklanmıştır. Ancak bizim tespitlerimize göre bu gibi desteklemeye açıklamaları, TSİP'in aldığı oyları etkileyecek bir mertebeye ulaşmamıştır. Bu bakımdan «eylembirliği yapı» len yerlerde TSİP oylarında sıçrama olmuştur» görüşleri gerçekle bağdaşmamaktadır. Bütün bu nedenlerle TSİP'in oyları, başlıca TSİP'le devrimci demokratların ittifakını kapsamaktadır.

Gericiler cephesi

1 nolu tablo da Senato seçimi yçpılan 25 ilde 3 seçimde oyların dağılımı ve gelişimi verilmektedir. Görüldüğü gibi son seçimlere katılan gerici ve faşist burjuva partilerinin, yani AP'nin, MSP'nin, MHP'nin ve CGP'nin dördü de 5 Haziran 1977 seçimlerine göre oylarını da oy yüzdelerini de artırmışlardır. Bu 4 partinin 11 Aralık 1977 seçmilerindeki oy miktarları belirli bir düşme göstermektedir ama AP ve MHP'nin oy oranları söz konusu seçimde de artmıştır. Kaldı ki mahalli seçimlerde partiler tüm ilçelerde seçime katılmış değillerdir. 25 ildeki 288 İlçede örneğin, AP 7 ilçede, MSP 78, MHP 180 İlçede seçime katılmamış; CGP ise sadece 31 ilçede seçimlere katılmıştır. Bu nedenle partilerin seçimlere katıldıkları yerlerdeki geçerli oy sayısı esas alınarak bir diğer oy yüzdesi de hesaplanabilir.

Bu tabol'daki oy yüzdeleri sütünlarında parantez içinde verilen sayılar partilerin bu yoldan elde edilen yüzdeleridir. Ve bu yüzdeler doğal olarak 25 ildeki toplam geçerli oya göre hesaplanan yüzdelerden daha büyüktür. Ama patrilerin katılmadıkları yerleri kapsamadıkları için de, bir bakıma seçmen tarafından alternatıflerden biri olma imkanını içermektedirler.

İşte parantez içindeki yüzdelere bakıldığında gerici ve faşistler cephesinde yer alan partilerin mahalli seçimlerde de bir ilerleme kaydettikleri görülmektedir.

Oy yüzdeleri belirgin artış gösteren bu 4 partinin oy miktarlarındaki artış ise son derece cüzidir. DP'nin oylarının büyük ölçüde AP'ye kaydığı göz önünde tutulursa, AP'nin 5 Haziran 1977'den bu yana oylarını ancak 70 bin civarında artırdığı görülür ki bu yüzdeye vurulursa ancak % 3 eder. Benzeri şekilde diğer üç partinin de oylarındaki artış hemen hemen bu mertebelerde olmuştur. Bu olguyu toplam olarak tablo 2'den görmek mümkündür. Demokrasi safları ile demokrasi düşmanları cephesinin kıyaslandığı bu tablo'da gericilik saflarında yer alan 5 partinin 3 milyon civarındaki toplam oylarında ancak 100 binlik bir artış o'duğu görülmektedir. Bu da % 3,8'lik bir artışa tekabül etmektedir.

Bu olguyu iki etkene bağlamak mümkündür. Birincisi yeni düzenlenen seçmen kütüklerine de seçmen sayısının 1977'ye nazaran bir hayli düşük olmasıdır. Zaten pek çok seçmenin yeni kütüklere yazılamadığı bilinmektedir. İşte bu nedenle bu partilere oy verebilecek bir kısım seçmen'in oyunu kullanmamış olması oy sayısındaki daha büyük artışları önlemiş olabilir. Bir diğer etken ise CHP'den vazgeçenlerin önemli bir bölümünün yeniden MC partilerine itibar etmemiş olmalarıdır. Gerçi scn seçimlerde katılma oranı yüksek olmuştur ama küdüklerin yeni yazıldığı bir seçimde bu doğaldır. Üstelik böylesine kritik bir seçimde, kitleler böylesine politikaya ilgi duyarlarken seçimlere katılma oranı bizce yüksek sayılmamalıdır. Söz gelimi 2 yıl önce nüfusu daha az olan İstanbul'da 1.572. 729 seçmen oyunu kullanırken, bu seçimlerde ancak 1.327.955 oy kullanılmıştır. Oysa kayıtlı seçmen sayısı 2 milyon 100 binl aşkın olup, 1977'de oy veren seçmen sayısından bir hayli fazladır. Ülkenin en politize ilinde seçime katılma oranı ancak % 60 olmuş, yani her 10 seçmenden 4'ü sandık başına gitmemiştir. Sonuçta İstanbul'da 1977' ye oranla 244.774 kişi oyunu kullanmamıştır. Bize göre bu seçmenlerin önemli bir bölümünü CHP'den umudu kesip MC partilerine oy atmaya eli varmayan, solda da güveneceği güçlü birliği göremeyen yurttaşlar oluşturmaktadır.

Gericiler cephesine gi'den oyların fazla artmayıp, yüzdelerinin belirgin artışı, bu etkenlerden hangisi ağır basarsa bassın yine de olumsuz bir gelişmedir. Kısacası gerici saflara giden oylarda fazla bir artış olmaması belki bir teselli noktasıdır ama, kamuoyunda etkinlik sağlayan, demokrasi düşmanlarına azgınlık ve güçlülük kazandıran oy oranlarındaki artıştır.

Demokrasi cephesi

Sosyal demokrasi ise seçimlerde tam anlamıyla hezimete uğramıştır. Zaten mahalli seçimlerle başlayan oy sayısında büyük, oy oranında küçük düşme bu seçimlerde her ikisinde de büyük düşmelerle noktalanmıştır. CHP 1965'den 1977'ye 12 yılda elde ettiği ilerlemeyi 20 ayda yitirerek 1965'deki seviyesine düşmüştür. Bunalımın cepnemesini halk ederken bunun faturasını burjuvazi sosyal demokrasiye, hem de solculuk adına ödetmesini becermiştir. Bu günleri görürcesine önceden defalarca dile getirdiklerimizi tekrarlamaya gerek görmüyoruz. Ama bir noktaya işaret edelim ki, emekçi kitlelerin sosyal demokrasiden kendilerine hayır gelmeyeceğini onun iktidarında yaşayarak kavramaları olumlu bir gelişme olmuştur. Şimdi bu solda güvenecekleri, etrafında toplanacakları güçlü ve birleşik bir alternatif cluturmak, her zamankinden fazla önem ve aciliyet kazanmıştır.

Sosyal demokrasinin [illegible] kamuoyunda sol diye b'linenlerin— seçimlerdeki durumu pek İç açıcı değildir. Bunlardan 5 Haziran 1967 seçimlerine katılan TBP ve TİP olmuşlardır. Mahalli seçimlerde ise bu ikisine TSİP'le SDP katılmıştır. Ayrıca her iki seçimde de bağımsız İlerici, solcu adaylar yer almışlardır. Ancak bunların ayrı ayrı dökümünü yapmak mümkün olmadığı için tabloda gösterilememişlerdir. Nihayet son seçimlere partilerle birlikte seçime çeşitli nedenlerle parti olarak katılamayan siyasi cizgilerin desteklediklerı «bağımsız» adaylar da katılmışlardır. İlk göze çarpan tablonun bu bölümündeki sayıların diğer bölümlere kıyasla bir hayli **düşük hanell** olduklarıdır. Ancak gelişme de son derece çarpıcı bir şekilde görülmektedir. Solda yer alanların oy destekleri hızla artmaktadır.

Burada, mahalli seçimlerle ilgili olarak gericiler cepheni incelerken yapmış olduğumuz açıklamayı bir de demokrasi saflarındaki partiler için hatırlatmayı yerinde görüyoruz. Nitekim senato seçimlerinin yapıldığı 25 ilin 288 ilçesinin, CHP 280'inde seçime katılırkenki SDP 3. TBP 16, TİP 61, TSİP ise 33 ilçede seçime katılmışlardır. Ve yine parantez içinde verilen oy oranları her partinin katıldığı yerlerdeki geçerli ove göre hesaplanmış yüzdelerdir. Görüldüğü gibi bu yüzdeler 25 ilin toplamına göre bir hayli yüksek olmaktadırlar.

Tablo 2'nin bir tarafında gericiler cephesinin toplamı verilirken, öbür tarafında da demokrasi saflarının toplamı gösterilmiştir. Hem oy miktarı, hem de oy yüzdesi bakımından gelişme hiç de İç açıcı değildir. 1977'de oyların dağılımı hemen hemen yarı yarıya iken (gerici ve ilerici bağımsızların dağılımı yapılmadığından toplam % 100'ün altındadır) 1979 da gericiler cephesine giden cıylar demokrasi saflarına gidenlerin hemen iki katına ulaşmıştır. Gericilerin oy miktarlarında fazla bir artma olmadığına göre, demek ki solda yer alanlar sosyal demokrasiden uzaklaşmayı kararnmada yertirce başarılı o'amamışlardır. Bunun da nedeni her yerl gelidğinde vurguladığımız gibi seçimlerde geniş kapsamlı bir sol blok oluşturulamamış olmasıdır.

CHP'nin solunda oylar artmıştır

3 nolu tabloda demokrasi saflarında yer alanların seçimlerdeki kendi İç gelismeleri verilmektedir. Bu tabloda bir tarafta CHP yer almaktadır, öbür tarafta sosyal demokrasi'den daha solda olanlar, solda bilinenler. Görüldüğü gibi CHP'deki düsüse karşı soldaklerin toplam oyu bu seçimlerde bir sıçrama yapmakta ve demokrasi saflarına siden toplam oyun % 14'üne yani 1/7' sine ulaşmaktadır.

Tablo 4'de ise demokrasi saf-

14 EKİM 1979 SENATO SEÇİMİ SONUÇLARI (25 İlde) OYLARIN DAĞILIMI

İLLER	GEÇERLİ OY	AP	MSP	MHP	CGP	CHP	SDP	TBP	TSİP	TİP	Bağ.
AĞRI	81 050	39 766	18 777	680	784	19 768	363	-	432	480	
AMASYA	114 159	57 467	6 447	6 202	1 981	37 899	778	1 765	797	883	
ANTALYA	233 350	154 064	6 243	7 747	2 951	53 860	1 437	1 435	1 319	1 197	3 097
ARTVİN	60 029	31 496	2 268	713	-	24 202	477	435	324	314	
BALIKESİR	316 664	106 495	18 286	13 175	6 606	84 317	2 358	1 557	1 965	1 908	
BİTLİS	45 410	15 794	8 127	549	11 424	8 660	166	-	547	143	
BURDUR	78 294	40 409	2 939	8 989	1 395	22 598	502	500	567	395	
ÇANAKKALE	156 218	92 263	6 919	3 524	2 625	47 189	1 151	724	990	833	
ERZİNCAN	62 364	34 357	3 098	13 813	765	28 492	617	469	380	403	
ERZURUM	208 200	103 926	36 288	33 071	2 614	29 306	868	-	795	911	
HAKKARİ	29 873	13 312	5 785	-	225	10 823	147	-	1 753	239	
HATAY	216 107	84 012	11 618	22 081	1 574	89 224	914	796	3 333	1 175	1 380
ISPARTA	99 233	72 085	3 587	8 137	1 398	11 963	692	482	502	387	
İSTANBUL	1 226 174	509 564	110 366	46 588	39 590	483 478	13 098	27 771	5 561	12 618	27 540
KARS	131 477	45 690	7 383	15 050	2 166	52 712	1 837	1 325	3 537	1 837	
KÜTAHYA	168 372	103 589	14 954	10 888	3 695	33 098	-	1 123	851	1 025	
MANİSA	312 977	178 323	17 040	14 921	5 328	89 078	2 249	1 483	1 790	2 695	
MARDİN	122 452	33 870	21 015	132	296	25 485	329	-	16 681	409	24 235
MUŞ	55 444	17 794	19 369	1 866	-	13 595	-	248	536	154	1 962
RİZE	104 382	55 688	12 069	5 307	1 535	26 912	739	-	375	762	
SAMSUN	288 343	159 422	25 916	15 614	5 172	73 523	1 873	-	1 592	1 821	3 410
SİİRT	83 522	22 821	36 569	601	603	13 198	495	260	12 391	307	
TOKAT	202 454	80 773	20 585	33 836	2 432	43 826	1 045	16 415	1 280	1 172	1 090
VAN	84 840	26 725	19 530	1 193	20 382	19 634	390	-	2 507	490	
YOZGAT	151 039	45 441	19 675	47 255	4 779	33 096	809	901	1 149	934	
TOPLAM	4 741 639	2 214 376	459 862	312 630	118 159	1 386 095	33 697	56 941	62 051	33 897	63 531

14 EKİM 1979 MİLLETVEKİLİ ARA SEÇİMİ SONUÇLARI OYLARIN DAĞILIMI

İLLER	GEÇERLİ OY	AP	MSP	MHP	CGP	CHP	SDP	TBP	TSİP	TİP	Bağ.
AYDIN	241 439	143 055	6 062	8 437	4 023	74 808	1 805	-	1 949	1 320	
EDİRNE	131 349	68 270	1 702	1 476	2 083	55 366	787	435	523	405	302
KONYA	419 586	204 169	64 708	39 999	7 772	94 692	2 450	1 747	1 925	2 124	
MANİSA	315 194	130 509	17 683	14 776	4 993	89 254	2 087	1 443	1 789	2 570	
MUĞLA	159 882	92 560	2 734	2 903	2 954	55 525	921	691	687	950	
TOPLAM	1 267 450	688 648	92 889	67 591	21 805	368 645	8 050	4 216	6 873	7 306	302

TABLO.1 SENATO SEÇİMİ YAPILAN 25 İLDE PARTİLERİN TOPLAM OY DAĞILIMI

	AP		MSP		MHP		CGP		DP		CHP		SDP		TBP		Bağımsız		TSİP		TİP		Birlik Dayanışma	
	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	2 062 521	36.42	450 367	7.95	292 569	5.17	101 709	1.80	83.038	1.47	2 329 678	41.14	-	-	29 960	0.53	-	-	-	-	8 816	0.16	-	-
11 ARALIK 1977	1 743 623	37,75 (38.24)	327 976	7.10 (8.56)	239 404	5.18 (8.83)	39 960	0.87 (3.25)	44 968	0.91	1 857 372	40.21 (40.88)	669	0.01 (0,41)	15 665	0.34 (1.81)	-	-	9 913	0.22 (0.88)	19 672	0.43	-	-
14 EKİM 1979	2 214 776	46.71	459 862	9.70	312 630	6.59	118.159	2.49	-	-	1.386 095	29.23	33 697	0.71	56 941	1.20	13 609	0.29	62 051	1.31	33 897	0.71	22 828	0.48

TABLO 8. PARTİLERİN OY DAĞILIMI (29 İLDE)

	AP		MSP		MHP		CGP		DP		CHP		SDP		TBP		Bağımsız		TSİP		TİP		B.D.	
	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	2 467 413	36.80	556.968	8.31	357 734	5.29	128 636	1.92	122 239	1.82	2 722 454	40.60	-	-	30 817	0.46	-	-	-	-	9 305	0.14	-	-
11 ARALIK 1977	2 118 612 (38.63)	38.22	407 406	7.35 (8.97)	286 713	5.17 (8.76)	42 453	0.77 (3.6)	66 026	1.19	2 243 380	40.47 (41.03)	669	0.01 (0.41)	15 655	0.28 (1.81)	-	-	11 269	0.20 (0.89)	22 461	0.41 (1.09)	-	-
14 EKİM 1979	2 720 931	47.83	534 799	9.40	365 193	6.42	135 021	2.37	-	-	1 664 940	29.27	39 660	0.70	59 914	1.05	13.911	0.25	67 135	1.18	38 617	0.68	22 828	0.40

25 il sonuçları

TABLO 2. GERİCİLER CEPHESİ-DEMOKRASİ SAFLARININ KARŞILAŞTIRILMASI (25 İlde)

SEÇİMLER	GERİCİLER CEPHESİ (AP, MSP, MHP, CGP, DP)		DEMOKRASİ SAFLARI (CHP, SDP, TBP, TSİP,TİP,BD,Bağ.)	
5 HAZİRAN 1977	2 990 204	52.81	2 368 454	41.83
11 ARALIK 1977	2 395 931	51.81	1 903 291	41.21
14 EKİM 1979	3 105 427	65.49	1 609 198	33.93

TABLO 3. DEMOKRASİ SAFLARINDAKİ DURUM (25 İlde)

SEÇİMLER	SOSYAL DEMOKRASİ (CHP)		CHP'DEN SOLDA OLANLAR (SDP,TBP,TSİP, TİP,BD,Bağ.)	
5 HAZİRAN 1977	2 329 678	98.36	38 776	1.64
11 ARALIK 1977	1 857 372	97.59	45 919	2.41
14 EKİM 1979	1 386 095	86.14	223 103	13.86

TABLO 4. DEMOKRASİ SAFLARINDAKİ SİYASİ AKIMLARIN DURUMU

SEÇİMLER	SOSYAL DEMOKRASİ (CHP)		BİLİMSEL SOSYALİSTLER (TSİP,DB,TİP)		DİĞER SOL (SDP,TBP,Bağ.)	
	Oy	%	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	2 329 678	98.36	8 816	0.37	29 960	1.26
11 ARALIK 1977	1 857 372	97.59	29 585	1.55	16 334	0.86
14 EKİM 1979	1 386 095	86.14	118 776	7.38	104 247	6.48

TABLO 5. CHP'DEN SOLDA OLANLARIN GRUPLAŞMASI

Seçimler	BİLİMSEL SOSYALİSTLER (TSİP,BD,TİP)		DİĞER SOL (SDP,TBP,Bağ.)	
	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	8 816	22.74	29 960	77.26
11 ARALIK 1977	29 585	64.43	16 334	35.53
14 EKİM 1979	118 776	53.26	104.247	46.74

TABLO 6. CHP'DEN SOLDA OLANLARIN DURUMU (25 İLDE)

SEÇİMLER	TSİP		BD		TİP		TBP		SDP		Bağ.	
	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	-	-	-	-	8 816	22.74	29 960	77.26	-	-	-	-
11 ARALIK 1977	9 913	21.59	-	-	19 672	42.84	15 665	34.11	669	1.46	-	-
14 EKİM 1979	62 051	27.82	22 828	10.24	33 897	15.20	56 941	25.53	33 697	15.11	13 609	6.10

TABLO 7. BİLİMSEL SOSYALİST HAREKETTE OY DAĞILIMI (14 EKİM 1979, 25 İLDE)

TSİP		BD		TİP	
Oy	%	Oy	%	Oy	%
62 051	52.24	22 828	19.22	33 897	28.54

29 il sonuçları

TABLO 9. GERİCİLER CEPHESİ DEMOKRASİ SAFLARI KARŞILAŞTIRMASI

SEÇİMLER	(AP, MSP, MHP, CGP, DP)		(CHP, SDP, TBP, TSİP,TİP, Bağ.)	
	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	3 632 990	52.14	2 762 576	41.20
11 ARALIK 1977	2 921 210	52.70	2 293 434	41.37
14 EKİM 1979	3 785 944	66.02	1 906 905	33.53

TABLO 10. DEMOKRASİ SAFLARINDAKİ DURUM

SEÇİMLER	CHP		CHP'DEN SOLDA OLANLAR (SDP,TBP,TSİP, TİP,Bağ.)	
	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	2 722 454	98.55	40 122	1.45
11 ARALIK 1977	2 243 380	97.82	50 054	2.18
14 EKİM 1979	1 664 940	87.31	241.965	12.69

TABLO 11 DEMOKRASİ SAFLARINDAKİ SİYASİ AKIMLARIN DURUMU

SEÇİMLER	SOSYAL DEMOKRASİ (CHP)		BİLİMSEL SOSYALİSTLER (TSİP,TİP,BD)		DİĞER SOL (SDP,TBP,Bağ.)	
5 HAZİRAN 1977	2 722 454	98.55	9 305	0.34	30 817	1.11
11 ARALIK 1977	2 243 380	97.82	33 730	1.47	16 324	0.71
14 EKİM 1979	1 664 940	87.31	128 580	6.74	113 385	5.95

TABLO 12 CHP'DEN SOLDA OLANLARIN GRUPLAŞMASI

SEÇİMLER	BİLİMSEL SOSYALİSTLER TSİP, TİP, BD		DİĞER SOL SDP, TBP, Bağ.	
	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	9 305	23.19	30 817	76.81
11 ARALIK 1977	33 730	67.39	16 324	32.61
14 EKİM 1979	128 580	53.14	113 385	46.86

TABLO 13. CHP'DEN SOLDA OLANLARIN DURUMU

SEÇİMLER	TSİP		BD		TİP		TBP		SDP		Bağımsız	
	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%	Oy	%
5 HAZİRAN 1977	-	-	-	-	9 305	23.19	30 817	76.81	-	-	-	-
11 ARALIK 1977	11 269	22.51	-	-	22 461	44.87	15 655	31.28	669	1.34	-	-
14 EKİM 1979	67 135	27.75	22 828	9.43	38 617	15.96	59 814	24.72	39 660	16.39	13 911	5.75

TABLO 14 BİLİMSEL SOSYALİST HAREKET OY DAĞILIMI (14 EKİM 1979)

TSİP		BD		TİP	
Oy	%	Oy	%	Oy	%
67 135	52.21	22 828	17.75	38 617	30.03

TÜSTAV ARŞİVİ Burhan Tuncer Bağışı

Bağımsızlık,Demokrasi,Sosyalizm Yolunda

Gerçek

Günlük Siyasi Gazete

SAYI 143
21 EKİM 1979
PAZAR
500 Kuruş

Solda Beraberlik için yeni girişimlerde bulunacak olan

TSİP Sosyalist Siyasal Güçleri Kapsamlı ve Merkezi İşbirliğine Çağırdı

- Dün toplanan TSİP Genel Yönetim Kuruluna sunulan Merkez Yürütme raporunda, solda dostluk ve işbirliği politikasının kalıcılığı için somut hedef ve program tesbiti öngörülüyor.
- Raporda, solda işbirliğinin sosyalistlerden başlayarak tüm ilerici güçleri kucaklayacak bir anlayışla ele alınması gerektiği belirtiliyor.
- Merkezi siyasal işbirliği önerisi tüm kitle örgütleriyle birlikte egemen güçlere karşı etkin ve dinamik bir devrimci-demokratik blok yaratılmasını hedefliyor.

TSİP Genel Yönetim Kurulu, 2. Parti Kongresi'nden sonra toplu halde.

İstanbul (Gerçek Haber Merkezi — Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin dün başlayan Genel Yönetim Kurulu toplantısına sunulan Merkez Yürütme Kurulu raporu, bugüne dek izlenen sosyalist ve demokratik birlik politikalarının, önümüzdeki dönemde yeni somut girişimlerle kalıcı başarılara dönüşeceği belirtildi.

Raporda, 14 Ekim seçimlerinin sayısal sonuçları ve siyasal değerlendirmesi yapıldı. Bugün 6. cı sayfamızda yayınladığımız bu değerlendirmeden sonra, Rapor, Türkiye'de sosyalist hareketin birliği ve tüm devrimci-demokratik güçlerin birlikteliği sorununun artık daha da ertelenmesi mümkün olmayan bir görev olduğunun TSİP dışındaki çeşitli sosyalist ve ilerici siyasal çevrelerce de anlaşıldığı ifade edilmektedir.

14 Ekim seçimlerinde, en geniş kapsamlı merkezi siyasal bir seçim blokunun yaratılamadığı, bunun sorumluluğunun TSİP dışındaki bazı sosyalist güçlere ait olduğu, fakat buna rağmen, sağlanan merkezi ittifakın ve yerel demokratik eylem birliklerinin tarihsel bir kezenm sa-

çim sonuçları, parlamenter transferlerine, boş vaatlere dayalı anlayışın iflasının kanıtı olmuştur. Seçim sonuçları ne sağcı partilerin çığırtkanlığını yaptığı gibi toplumun sağa yönelmesi ile sonuçlanmıştır, ne de soyut vaatler ile kitleleri peşlerinde sürükleyebileceklerini doğrulamıştır.

Seçim sonuçları toplumun sınıfsal çıkarları doğrultusunda biliçrlaşan bir saflaşmayı hızla gerçekleştirmekte olduğunu, siyasal tercihlerin, kişilere, düzen partilerine duygusal bağlılıklara yapıldığı dönemin geride kalmakta olduğunu ortaya koymaktadır.

Geçtiğimiz hükümet dönemin'de, «demokratik sol» olarak, addandırılan Hükümet programına rağmen bütünüyle saç bir uygulama yapılmış zenginler daha da zenginleşirken, geniş emekçi kitlelerin yoksullaşması hızlanmıştır. Bu durum, büyük vurgunlar vuran zenginleri bile tedirgin edecek boyutlara ulaşmıştır.

DİSK, IMF ile sürdürülen pazarlıklar süresince, İMF dayatmaları, toplumun üzerindeki baskının artırılması, hak ve özgürlüklerin daha da kısıtlanmasını gündeme getirdiğini ısrarla vurgulamıştır. Seçim sonuçları, bu

Devamı s. 5, sütun 6'da

Baştürk: «İşçi sınıfının siyasal bölünmüşlüğü faşizmin yenilmesini geciktirmektedir»

- Seçim sonuçlarının değerlendirildiği DİSK Yürütme Kurulu toplantısından sonra bir açıklama yapan Baştürk, iki büyük parti arasında tahtırevalli oynandığını söyledi.
- Baştürk açıklamasında işçi sınıfının siyasal bölünmüşlüğü yüzünden sosyalist potansiyelin tam olarak değerlendirilemediğini belirtti

İstanbul (Gerçek) — 14 Ekim seçimlerinin genel sonuçlarını değerlendirmek üzere toplanan DİSK yürütme kurulu toplantısından sonra genel başkan Abdullah Baştürk bir açıklama yaparak görüşlerini belirtti. Seçimlerde toplumsal gelişme açısından önemli ipuçları bulunduğunu belirten Baştürk şunları söyledi:

14 Ekim sonuçları Türkiye toplumunun siyasal duyarlılığının ve ergnliğinin hızla gelişmekte olduğunu ortaya koymuştur. Se-

Devamı s. 5, sütun 1'de

Gerçek Durum

Solda Yeni Bir Dönem Başlamıştır

Milliyetçi Cephe'nin politikacıları ve sağcı basının borazancıbaşları başta olmak üzere bütün sağcı, gerici, faşist güçler ve onların hertürlü çırğıtkanları, 14 Ekim seçimlerinden sonra Türkiye'de yeni bir dönemin başladığını, efendilerine çığlık çığlığa müjdelemek yarışı içindeler.

Onların başladığım ilân ettikleri, dönem yeniliği gerçekte «yeni» baskıların, «yeni» yoksullukların, «yeni» kan ve gözyaşlarından başka bir şey değildir. Cünkü Türkiye'nin siyasal ve toplumsal yaşamında halkımıza bugüne değin sömürü, pahalılık, işsizlik, sefalet, zulüm ve zorbalıktan başka birşey getirmemiştir. Bu nedenle, bütün bu melânetin daha da artacağı bir dönemın halk açısından yeni olan hiçbir yanı yoktur.

Ama Türkiye'nin siyasal ve toplumsal yaşamında artık «YENİ» olan birşey vardır. 14 Ekim seçim platformuyla açılan ve seçimlerden sonra kendisini bütün göstergeleriyle ortaya koymaya başlayacak olan bir yeni dönem gerçekten vardır. Ve bu yeni dönem, sağcı - gerici - faşist güçlerin ilân ettikleri yeni yeni sömürü ve gözyaşından, yani aslında yeni olmayan'dan gerçekten farklıdır. Bu dönem, gerçekten yenidir. Türkiye'de yeni bir çığırın açıldığını bu anlamda kıvançla söyleyebiliriz.

Evet... 14 Ekim seçimleriyle birlikte Türkiye'de yeni bir çığır açılmıştır. Bu yeni dönem, solun bölünmüşlükten, devrimci-demokratik mücadele güçlerinin dağınıklıktan kurtulmaya başladığı dönemdir.

Devamı s. 5, sütun 7'de

çelik

Dünya barışına «katkıda» bulunanlara ve,ilen «Altın Merkür»ödülü kime verildi biliyor musunuz?

Türk işadamı Sakıp Sabancı'ya!

Ödül töreni kimin himayesinde yapılacak biliyor musunuz?

Ulusunu ABD'ye satan Enver Sedat'ın.

Anlaşıldı şimdi değil mi?

«Bozacının şahidi şıracıı».

İaşi

Gerçek Yeniden Haftalık Yayına Geçiyor

16 Haziran 1975'den beri yayınlanmakta olan Gazetemiz, Türkiye sosyalist ve işçi hareketinin sesi oldu. Bir aliitasyon organı o'arak başlangıçta düzenli olmayan aralıklarla yayınlanan Gazetemiz, 1977 Ekim ayından sonra 15 günlük düzenli yayın yaotı, daha sonra, 1978 yılında 1 Mayıs'dan itibaren aralıksız olarak haftalık bir ajitasyon gazetesi olarak yayınını sürdürdü. Gerçek haftalık gazeteye dönüştükten sonra etki alanını genişletip yaygınlaştı.

Sosyal demokrasinin iflas ettiği, buna karşılık gerici-faşist güçlerin yeni tertipler peşinde koştuğu bir dönemde yapılan 14 Ekim seçimleri, gerek anti-faşist mücadele açısından, gerekse bu hareketin mihveri sosyalist politik hareket bakımından büyük önem taşıyordu. Özellikle, 14 Ekim seçimlerini sosyalist hareketin birliğine ve solun birlikteliği yo'unda değerlendirmek tarihsel bir görevdi. Gazetemizin desteklediği Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, geçen platformunda bütün olanaklarını solda merkezi işbirliğine ve genel olarak devrimci-ilerici güçlerin beraberliğine sunmuştu. Bu yolda Devrimci Demokratlarla kurulan merkezi seçim İşbirliği ve bazı illerde yerel düzeyde gerçekleştirilen anti-faşist demokratik eylem birlikleri Türkiye'de sosyalist hareketin birliği ve solun birlikteliği konusunda yeni

Devamı s. 5, sütun 4'de

Kaçmaz:«Solda Birlik İçin Yeni Girişimlerde Bulunacağız»

- Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz, partisinin Genel Yönetim Kurulu toplantısının açış konuşmasında, «Hem soldaki işbirliklerini genişletecek, hem de daha sistemli, ilkeli ve kalıcı birliklerin etkin bir şekilde örgütlenmesini sağlayacak bir politika izleyeceğiz. Cünkü gericiliğin ve faşizmin hız kazanan yeni saldırıları karşısında emekçi halkın, demokratik güçlerinin ayakta kalabilmeleri, saldırıyı defedebilmeleri ve faşizme geçit verilmemesi için başka çare yok» dedi.

İstanbul (Gerçek) — Partisinin seçim sonuçlarını değerlandirmek için toplanan Genel Yönetim Kurulu'nun açış konuşmasında, Genel Başkan Ahmet Kaçmaz, seçimlerde pars

Sağlık Bakanının Basın Toplantısı Üzerine

Rıfat GÜNEY
Eczacı

Sağlık Bakanı Dr. Mete Tan, gideraysak bir basın toplantısı yaptı. 18 Ekim tarihli gazetelerin yazdığına göre, bu basın toplantısında Dr. Tan, Bakanlığın aksaraylı semtindeki işleri anlatıyor. Özellikle Tam Süre Çalışma Yasası ve ilaç konularındaki açıklamaları üzerinde durulmaya değer.

TAM GÜN FİYASKOSU

Önce yasanın adı üzerinde biraz duralım. Ne demektir «Tam Gün Çalışma» ve tam gün çalışma yasası? Yani bu ülkenin İşçisi, köylüsü, memuru ile tüm çalışanları, bu arada sr.gilik emekçileri bugüne kadar yarım gün çalışmışlardı da, halkımızın sağlığı son günlerde çok bozulduğundan sağlık personelinin tam gün çalıştırma gereği yeni yeni mi ortaya çıktı? Yoksa herkes tam gün çalışırken yalnız sağlık personeli yarım gün çalışıyor, sonra yan gelip yatıyordu da bu adalete sığmaz; onları da tam gün çalıştırıp yasa zoruyla eşitliği sağlıyalım mı denildi?

Ne o, ne bu.. İşin gerçeği; bugüne kadar doktorlar yarım gün kamu sağlık kuruluşlarında çalışıp, yarım gün de özel muayenelerinde çalışabiliyorlardı. Hem devletten maaş alıyorlar, hem de özel muayenehanelerinde hakkı soyabiliyorlardı. Devlet personel yasasına göre, memurların bir başka işte çalışmaları, ticaret yapmaları yasaklanmıştı ama, doktorlar için bu yasa hükmü uygulanmıyordu, onların hastalık ticareti yapmaularına göz yumulmuştu. Cumhuriyet hükümetleri bu yasa hükmünü çalıştırılarsa devletin sağlık kuruluşlarında doktor kalmayacağından korkuyorlardı. Ama bir yandan da hiç bir devlet memuruna tanınmayan bu ayrıcalık ortadan kalkmalıydı. Devlet, kendi memurlarının, üstelik kendi olanaklarını da (hastahane, araç, gereç) gibi kullandırarak, sağlık gibi yrşamsal bir konuda, ticaret yapmasına uzun boylu göz yummamalıydı. Hele sosyal demokrat etiketli bir hükümet, doktorları, diğer devlet memurları gibi yalnız devlet hesabına ve halk için çalıştırabilmeliydi. İsteyen, özel muayenehanelerinde ticaretine devam edebilir, bilgisini ve emeğini yalnız parası olanın hizmetine sunabilirdi. Ancak küçük bir sorun vardı; devletin sağlık kuruluşlarında özel muayenehanelerini kapatarak çalışmayı kabul eden doktorlara bu özverilerinin! karşılığı verilmeliydi.

İşte, «tam süre çalışma» gibi garip bir adı olan yasa ve başkaca hiç bir devlet memuruna ödenmeyen «tam süre çalışma tazminatı» gibi bir tuhaflık da böylece ortaya çıkmış oldu. Bu tazminat çerçi sadece doktorlara verilmiyordu. Diğer sağlık personeli de ayıp olmasın diye bu tazminattan yararlandırıldılar. Ama bu, doktorlarınkine oran la ancak bir sus payı ölçüsündeydi. İş bu kadarla kalsa iidi iyiydi. Yasaya, bazı çevreler, özellikle kamu sağlık kuruluşlarının olaklarını kullanarak muayenehanelerinde hasta soyup ayda yüzbinlerce lira gelir elde edenler ve tıp fakültelerinde köşe başı tutup tıp bilimine hizmet yerine, hasta sırtından cep doldurmaya alışmış kürsü ağaları karşı çıktılar. Çıkar çarklarına çomak sokulan bu tıp tacirlerinin yasaya karşı çıkmaları doğaldı. Ne var ki Sağlık Bakanlığı ve hükümet bu gibilere boyun eğdi. Yeni bir tam süre çalışma yönetmeliği hazırlandı. 1 Ekim tarihli resmi gazetede yayınlanıp yürürlüğe giren bu yönetmeliğe göre; hem doktorların tam süre çalışma tazminatları artırılıyor, böylelikle diğer sağlık emekçileri ile aralında var olan ücret uçurumu derinleştiriliyor, hem de evde hasta bakma adı altında yandan hasta hekim arasına para ilişkisi sokuluyor ve ticarete devam deniliyordu.

İLAÇ İŞİNE GELİNCE...

Sağlık Bakanı Doktor Tan, aynı basın toplantısında «farmasötik ve tıbbi müstahzarlar yasa tasarısının hazırlanarak parlamentoya sunulduğunu» açıklıyor. Bu tasarı aslında 1928 tarih ve 1262 sayılı «İspençiyari ve tıbbi müstahzarlar kanunu»nu değiştiren bir tasarı. Bu yasa adlarını meslekten olmayanların anlaması pek olası değil. Türkçesi; ilaç ithalini, imalini düzenleyen fiyat ve kalite denetimine dair hükümler taşıyan bir yasa bu. Görüldüğü üzere elli yıldır olduğu gibi duruyor ve bir türlü değiştirilemiyor. Çünkü bu yasaya da ilaç fabrikatörleri karşı çıkıyorlar. Sağlık Bakanı Tan, zamanında da çıkarılmasına bu yasa ayrı bir yazı konusu. Ancak Dr. Tan, «İlaç denetimine yeni esaslar getirilecek ve Bakanlığa ilaç imal, ithal ve dağıtma yetkisi verilecektir.» diyor. İlaç üretiminin denetimine dair bir kanun değişikliğinin 50 yıldır bir türlü gerçekleştirilemediği ülkemizde, bir Sağlık Bakanının gıdayarak «İlaç imal, ithal ve dağıtma yetkisinin Sağlık Bakanlığına verilecektir» demesi için lafta kalacağını bilen ama yıllardır bu işletme devleti karşısında yapılması gerektiğini söylemiş ve bunun savaşımını vermiş insanların üzerinde acı, buruk ve kederli duygular uyandırıyor.

Aspirin yedi liradan yirmi liraya, Dr. Tan zamanında fırlamıştır. İlaç fiyatlarına Dr. Tan zamanında yüzde 300'e varan zırlar gelmişti. Yeni ilaç fiyatları ile karşılaşan hastaların, «olur ama bu kadarı da olur mu?» diye doğünmekten fizik sağlıklarından geçtik, ruh sağlıkları bozulmaktadır. Durum bu iken basın toplantısı yapıp «Türkiye'de ham madde imalatına geçilmediği sürece, ilaç fiyatlarının artmasının önüne geçmek mümkün değildir» diye, malumu ilan etmenin kimsesi yoktur.

ARA SEÇİMDEN SONRA GÖREVİMİZ

Hasan İzzettin DİNAMO

Ara seçimler, sol adına olumsuzluka bitti. Her olumsuz olayın bir uyarısı yanı olduğu gibi, bu olumsuzluğun da bir doğruya parmak bastığı görüldü. Türkiye'nin iyi niyetlerle, büyük tehlikeler içinde doğarak bugünlere gelen sol partileri, işçi sınıfının sayısız insan yığınlarına seslendikleri halde, sağın oyları karşısında küçük oy denebilecek oranda oy alabildiler. Demek ki, işçi sınıfının gün görmüş insanları, solun birbirine sırt çevirmiş örgütlerine güvenemediler. İşçi sınıfının bilinçli yığınları, kendilerinin sağabilecekleri dev partiyi, işçi, emekçi örgütünü beklemektedirler. Bizim, küçük partilerle toplumsal örgütlenme gereksinimine yanı vermeğe çalışmaktaki yanlış ısrarımız, ne yazık ki, hep karşımızdaki düşman kampın kazgürlüğe giden yolları hâlâ dikenli tellerle kapalı tutmalarından ileri gelmektedir. Sosyalist eylemimiz başından beri el yordamıyla ilerlediğinden, tam olarak serpilip güçlenme, kurumlaşma olanağı bulamadı. Ufacık bir kış güneşi görünce meydana çıkıp yan yana gelişimiz öyle çabuk, öyle hazırlıksız olmaktadır ki, her an azıgın kurtların ağaçlıkta pusuda olduğunu bildiğimizden, kurban gitmemek için de durumdan can kayısı içinde korunum önlemleri almakla zaman öldürmekteyiz.

Burjuvazi ise sere serpe örgütlenmekte, devletin kesesinden paralar alıp örgütleri için harcamakta, dürmadan işçi sınıfının kımıldamasını için nöron çevresinde atıştan kozalar örmekte, onları doğuşlarından ölüşlerine dek metropolis insanları olarak yirminci yüzyıl köleliği içinde çalıştırıp sömürmektedir. İşçi sınıfının durumu, Avrupanın birkaç büyük ülkesi dışında, hiç bir ülkede siyasi bakımdan pek parlak dedilir. Bu ülkelerin işçi sınıfı insanları, tanrı gücü gibi biriken anamala ve düzene ancak bölünmüş, aşkı disiplinli partı örgütleriyle karşı koyuyor, uçurumu eitmekten kurtuluyorlar. Biz de az zamanda Muhammed Ali'nin dev yumruklarını andıran siyasi örgütlerimizin yumruklarını bileyiyor dev eldivenlerimizi giymeliyiz. Güzel iyi niyetlerden, güzel düşüncelerden, devrimci düşlerden yararlanılarak kurulmuş olan devrimci partilerimizin birer kardeş olduklarını birleşel el ele vermeleri zamanı gelmiştir (Şunu da diyelim) geçmektedir. Devrim düşüncesinin pembe bulutları altında bütün gönüller, aynı ılık gül kokularıyle dolu özgürlük bahçelerindedirler. Devrim düşünceleri, bütün düşmanlıkların bulanık eritir. Bizim kimi çaptan düşmüş politikacılar, televizyonda «yüzyılımızın mil- liyetçilik yüzyılıdır» derken, kasının bayan şube başkanı İşçik Tuğrultekin, toplu sözleşmeyle sağlanan haklar konusunda bir açıklıma yaparak sözleşmenin 1 Nisan 1979 dan başlayarak geçerli olduğunu söyledi.

DEVRİMCİ-SAĞLIK-İŞ İZMİR'DE TOPLU SÖZLEŞME İMZALADI

İZMİR (THA) — DİSK'e bağlı Devrimci-Sağlık-İş Sendikası İzmir Özel Sağlık Hastahanesi'nde çalışan 150 üyesi adına toplu iş sözleşmesi imzalayarak işçi ücretlerine aylık iki yıl için toplam 10 bin lira artış sağlamıştır.

Özel Sağlık Hastahanesi İşyeveni ile sendikanın İzmir Şube yöneticileri dün, hastahanede düzenlenen törenle toplu iş sözleşmesi imzaladılar.

Devrimci-Sağlık-İş Sendi-

NUSAYBİN'DE TARIM İŞÇİLERİ GREVE GİDİYOR

Diyarbakır (TMS) — Mardin'in Nusaybin ovasındaki pamuk tarlalarında çalışan 10 bin 500 tarım işçisi, sendika ile İşveren arasında çıkan toplu iş sözleşmesi uyuşmazlığı nedeniyle greve gidiyor.

Pamuk tarlalarında 40 ayrı İşyerinde çalışmakta olan tarım İşçilerinin ücretlerin artırılması yönündeki taleplerinin karşılanmadığı, İdari makamların da yardımcı olmaması halinde grev uygulamasının kaçınılmaz hale geleceği belirtiliyor.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

Dünyanın ilk kadın kozmonotu Valentina Nikolayeva-Tereshkova, bugün Sovyetler Birliği Kadın Örgütünün Başkanı Yüce Sovyet'de İmaltvekilidir.

Sosyalist Ülkelerde Kadın-Erkek Eşitliği

Dünyada ilk kez kadınlara bütün alanlarda ayrı çalışma için eşit ücret, devlet idaresinde, üretimde vs. erkeklere verilen ayrı haklar SSCB'de sağlanmıştır.

Kadınların katkısı olmasaydı, eğitim, bilim, tıp, sanat, uzay çalışmaları akla gelemez.

SSCB parlamentosunun üçte birini kadın halkvekilleri teşkil ediyor. Kadın halkvekilleri doktor, öğretmen, mühendis, işçi olmak üzere çeşitli meslek dallarından geliyor.

Bilim sahasında çalışan mevcut bilimcilerin beşte ikisini kadın bilimciler oluşturuyor. 440.000 kadın bilimci çalışıyor.

Tıp alanında çalışan kadınlar büyük bir sayıya ulaşıyor. Mevcut doktorların dörtte üçü kadın! 142.000 kadın doktor görev yapıyor.

Eğitim sahasında çalışan kadınların oranı da çok yüksek. Öğretmenlerin beşte ikisini kadınlar oluşturuyor.

SSCB'de 15 000 kadın yazar, yazarlar sendikası üyesi.

Bursa'daki 3 işyerinde yetki Maden-İş'in

Bursa — Bursa'da metal işkolunda bulunan Mako, Elba ve Çemtaş adlı İşyerlerinde çalışan toplam 1008 İşçi adına toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş sendikası kazandı.

Orhangazi İlçesinin Gedelek köyündeki Elba fabrikasında örgütlü bulunan diğer sendikaların çalışma müdürlüğüne üye İşçi vermesesi neden'yle, bu İşyerinde yetki DİSK Maden-İş'e verildi. 280 İşçinin çalıştığı Çemtaş'ta, çalışma müdürlüğüne 206 Üye bildirden Maden-İş, öteki sendikalara rağmen yetkiyi kazanmıştır. 690 İşçinin çalıştığı Mako'da ise, bölge çalışma müdürlüğüne üye kişi bildireverk yetki isteyen üç sendikadan Maden-İş'in 540, Metal-İş'in 358 ve Çelik-İş'in de 69 geçerli üyesi olduğu kararıyla toplu sözleşme yetkisi yine Maden-İş'e verildi.

Öteyandan. Türk Metal-İş sendikası Bursa şubesinin Mako'daki yetki kararı ile ilgili olarak İş mahkemesine başvuracağı açıklandı.

Tek Ges-İş: «İşçiler açlığa mahkum edilmek isteniyor»

Ankara — Türkiye Elektrik Su ve Havagazı İşçileri Sendikası (Tek Ges-İş) genel başkanı Sebahattin Sayın, İMF istekleri doğrultusunda İşçi ücretlerinin dondurulması çabalarının yoğunlaştığını belirterek, «İşçiler açlığa mahkûm edilmek isteniyor» dedi.

Türkiye Elektrik Kurumu'nda yetki tespitinin başlaması nedeniyle bir açıklama yapan DİSK'e bağlı Tek Ges-İş sendikas genel başkanı, Devlet Personel Dairesi tarafından hazırlanan bir tasarıyla kamu kesiminde çalışan tüm İşçilerin memur statüsüne geçirilmesinin öngörüldüğünü hatırlatarak, «aynı tasarı, tüm kamu çalışanlarının özgürce örgütlenme hakkını ortadan kaldıracak hükümler taşımaktadır» dedi.

Tek Ges-İş Genel Başkanı Sebahattin Sayın özetle şöyle konuştu: «KİT zararlarının önlenmesi bahanesiyle, İMF istekleri doğrultusunda ücretler dondurulmak istenmektedir. Kısacası, Burluvazi sarı sendikalarla el ele DİSK'i kamu kesiminden silme ve ücretleri dondurma, hıç de Fransız devrimiyle doğmuş olandan değil, faşizmin kılıfından sözetmiş oluyor. Çağımızın sosyalizm çağı olduğunu yeryüzü eylemleri göstermiyor mu? Sosyalist yığınları dünyanın basından astığı g'bi Türkiye'nin de başından aşıyor. Ancak, bizde kendi halline kalmış olan yıldırılmaz cevheri genç insan, faşizm gibi silahlanarak, gerekli büyük örgütünden uzakta, boş yere kan dökmekte, can vermektedir. Bütün bu grupların kendiliklerinden us bilgesinin kolunu girerek büyük partinin kapısını çalacağı gün yakındır. Bu deneyimli gençlik, İşçi sınıfının tek büyük partisinin oruta saflarında yerini alacaktır. Kocaman, onurlu İşçi örgütlerimiz, İşçi sınıfımızın ortasında, yanı başında, örnek güçler olarak durmakta, hepimize moral gücü aşılamakta. Bütün bu Örgütlerin ne zor koşullar altında kurulduğunu düşünürsek, b'zim İşimizin kolaylığı anlaşılır.

Her şeye karşın İşçi sınıfının örgütlerini her zaman korkunç sınavlar bekler. Burjuvazi, gücünü denemek üzere, arasıra kendi yaptığı yanlışlıkları yükleyecek adam arar- ken, İşçi sınıfının adamlarına saldırır. Bu, bütün kapitalist ülkelerde olduğu gibi, bizde de böyle oldu olmaktadır. Burjuvazi, herzaman arslanın ağzından, İşçi sınıfının adamlarına saldırır. Bu, bütün kapitalist ülkelerde olduğu olmaktadır. Burjuvazi, herzaman arslanın ağzı-

Devamı s. 5, sütun 3'de

Geniş Tabanlı, Dar Hedef'li Hükümet

Süleyman Demirel'in, seçim sonrası durumu bir erken seçime dönüştürme çabaları ilgiyle izleniyor. Bu çabaların başarı şansı olur ya da olmaz. Bunu zaman gösterecek. Ama zamanın «başka şeyler» göstermesini istiyenler de bu arada ortalıkta gözükmeye devam ediyorlar.

Seçim sonuçlarının yarattığı siyasal belirsizliği ve hükümetsizlik halini, bir ara rejim hükümetine dönüştürmeye çalışan gerici güçler, niyetlerini bu kez de Metin Toker'in ağzından açığa vurdular. Metin Toker, seçimlerden sonra yaptığı açıklamada: «Türkiye'nin geniş tabanlı bir hükümet dışında hükümet formüllerine tahammülü olmadığını» belirtti. Toker bununla da yetinmeyip, bu «geniş tabanlı» hükümetin görevlerini de belirledi. Buna göre «geniş taban» kendisini geniş görevlerle sınırlamıyacaktır. Bu hükümetin yapacağı, Anayasayı değiştirmek olmuştur. 1981'e kadar iş başında kalacak olan hükümet bir kurucu meclis gibi çalışmış olacaktır.

Görülüyor ki, «geniş tabanlı» hükümetin hedefleri çok dar olacak; Demokrasiyi yoketmek. Anayasanın hakkından gelmek.

Metin Toker açıklamasında bu hükümet modelinin başbakanlığını yapacak alternatifleri de daraltmış, 14 kontenjan senatörünün 14'ü de Toker'e göre başbakanlık yapacak nitelikte adamlarmış. Toker de üstelik kontenjan senatörü imiş!

Toker esasında tekelci burjuvazinin en gerici kesimlerinin sözcülüğünü üstlenmektedir. Demokratik cephe içinde çıkarlarını güvenceye altına almıyan azgın burjuva kesimler emekçi halkımızın demokratik eylemine saldıracak yeni araçlar aramaktadırlar. Bu araçların denenmiş ve onlarca ilk elden sahneye konabilecek olan siyasal hayatımızdaki boşluklara, asker postallarının civileri eşliğinde bazı sürüngenleri sızdırabilmektir.

Ara rejim özlemcilerinin iştahını bu denli kabartan sıkıntı, çalışanların kanına, canına, emeğine daha çok saldırmak yoluyla dindirilecek. Olduğu kadarıyla, demokratik rejimin dikenleri, patronların ayaklarına batmasın diye temizlenecek. Emeğe yeni ve kalın prangalar vurularak hayatın dinamiği sadece üç beş vurgucuya artı-değer üretmeye mahkûm edilecek. İstenen budur.

Metin Toker sahneye sürülen küçük ve çirkin bir figürandan öte bir şey değildir. Bu adamı Türkiye kamuoyu yeterince tanımaktadır. 12 Mart'ın ara rejim hükümetlerine, dökeceği kanların gru- bunu rapor etmiştir. Bu yapısıyla Türkiye Radyolarından moral aşılayan Toker, o günlerde sahnenin çok gerisinde kaldığı için bugün daha da öne çıkmak istiyor.

Metin Toker'in önerilerinden birine biz de katılıyoruz. Anayasa'nın, bu gibi karanlık adamların kontenjan senatörü olmasına çayır çayır hükümleri değiştirmeli ve senato hiç değilse bu yoldan halk düşmanlarına kapatılmalıdır. Ayrıca anayasada bir değişiklik daha yapılarak, Toker gibilerin tahammül edemiyeceği kadar demokratikleşme sağlanmalıdır ve Toker gibi yarasalar da, kendileri için denizaşırı ülkelerde ayrılmış olan konsolverliğe postalanmalıdır.

Metin Toker'in hırslı sahneye düşmek istemesinin kişisel nedenleri de vardır. Bu adam, 12 Mart faşizminin kendisine sunduğu olanakları reddetmiş olmasına rağmen, bu yolun sonunda sayısal bir gösterdiği gerici güçlerin, bu yolun halkımızın sırtına yüklemiş olduğu ağırlıklı sosyalist ve ilerici siyasal güçlere bu önerileri getirmiştir. 14 Ekim seçimleri bu önerilerinin hayata geçmeye başladığı ve kalıcı siyasal işbirliği yolunda önemli adımların atıldığı bir platform oldu.

● 14 Ekim seçimleri sona ermiştir, ama sınıfsal ve ulusal mücadele devam etmektedir. Halk güçlerimizi daha da zor ve zorlu koşullar, daha çetin mücadeleler beklemektedir. 14 Ekim öncesinde etbirliği, dostluk ve eylembirliği yolunda elde edilen kazanımları kalıcı başarılara dönüştürmek için siyasal ve toplumsal yaşamın her alanına yansıyacak kalıcı bir işbirliğinin MERKEZİ düzeyde gerçekleştirilmesi, bugünkü en önemli politik görevimizdir.

● Böyle bir işbirliği SOMUT HEDEFLER ve AYRINTILI ÇALIŞMA PROGRAMI ÇERÇEVESİNDE, kalıcı olarak sağlanmalıdır.

● Bu işbirliğinin esas niteliği siyasal olmakla birlikte, sendikalar başta olmak üzere, tüm demokratik meslek örgütlerini, gençlik ve kadın kuruluşlarını kucaklayacak etkin bir Devrimci Demokratik Blokun yaratılması amaçlanmalıdır. Çünkü emekçi sınıf güçlerimizin sınıfsal ve zümresel çıkarların güncel ekonomik-politik planda kucaklayan tüm demokratik örgütler, gerçekte siyasal iktidar mücadelesinin transmisyon kayışlarıdır. Solda siyasal İşbirliğinin yasarlık kazanması, sosyal pratikte en verimli sınavlarını vermesi onun ancak yığınlara malolmasıyla mümkündür. Bu da en fazla onun ancak yığınlara malolmasıyla mümkündür. Bu da en fazla politikleşme düzeyine ulaşmış kadroları aşıp, kitle örgütleri aracılığıyla yığınları hem uzun erimli siyasal hedeflere, hem de güncel ekonomik-demokratik mücadelelere seferber edilmeliydi.

● Siyasal o'an ve olmayan halk örgütleriyle bir'kte, İşçi sınıfı bilimi rehberliğinde etkin ve kapsamlı bir işbirliği somut hedefler ve programlar etrafında hayata geçirildiği zaman, Türkiye'de spontane olarak varolan ve mücadele edemi muazzam devr'mci-demokratik hak potansiyelinin güçlü bir şekilde seferber edilebileceği açıktır. TSİP Merkez Yürütme Kurulu önümüzdeki günlerden başlayarak bu yolda yeni somut girişimlerin vakit yitirilmeden yapılacağı vurgulandı.

TSİP Sosyalist Siyasal Güçleri

Başlarafı s. 1'de

birbirlerine en yakın olan sosyalist güçler somut hedefler etrafında işbirliği yapabilirlerse, diğer ilerici güçlerin büyük çoğunluğunu da bu güç ve eylem birliğine kazanmak mümkündür.

● Böylelikle, faşizme, tekelerin egemenliğine, emperyalizme ve egemen milliyetçiliğe karşı evdi görevlerin yerine getirilmesi için tüm devrimci-ilerici mücadele güçleri yanyana getirilirse, egemen gerici güçlere karşı, halk güçlerinin: siyasal ve toplumsal erenadak ağırlığı hızla artacak ve ülkedeki güçler dengesi —onun belirleyicisi olan— siyasal arenadan başlayarak, halk hareketi lehine değişecektir.

● Bu süreç, aynı zamanda, ayrı sosyalist siyasal güçler arasında yekinleşmayı ve diyloğları getirecek, bu güçler içinde yeralan İşçi sınıfı devrimcileri arasında kardeşlik ve birlik duygularını somut pratik ve sürekli eylem içinde güçlenecektir.

● Bu İşbirliği adımları, daha İlerideki erimde sosyalist siyasal hareketin birliğine ve merkezileşmesine de hizmet edeceği gibi, İşçi sınıfı politik hareketi önderliğinde kurulacak olan Demokratik Halk Cephesi'nin de temellerini atacaktır.

● Böylece İşçi sınıfı ve topçeyin emekçi halk hareketinin Parti ve Cephe sorunlarının nihai çözüme kavuşturulması-nın sürekli yasal ve demokratik birliğin kesin olarak sağlanması sürecinin bugünkü somut adımı, sosyalist siyasal güçlerden başlayarak tüm ilerici güçlerin etkin ve kapsamlı bir merkezi siyasal işbirliğini gerçekleştirmektir.

● Böyle bir işbirliği için TSİP bugüne değin çeşitli girişimlerde bulunmuştu. Örneğin, 1974 Kıbrıs olaylarında o sırada ilân edilen sıkıyönetim koşullarında, daha sonra Birinci MC kurulduğu sırada, 1975 Senato seçimleri öncesinde, 1977 genel seçimler öncesinde, İkinci MC kurulduğu sırada, 11 Aralık 1977 yerel seçimlerinde, geçen yıl K. Maraş olaylarından sonra sıkıyönetim ilân edildiğinde ve nihayet 14 Ekim 1979 seçimleri yaklaşırken, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, demokratik cephe ve ortak çalışma yönetmelerinde uyum sağlayabileceğini ve ortak çalışma müdürlüğüne katılmaya hiç vereceği günler uzak değildir. ● MHP, hükümet kurulana kadar kendi tımrnışına uygun bir hükümet bileşimi çıkmasını sağlamak amacıyla «uslu» görünmeyi yeğleyebilir. Ama bekledigi an geldiğinde hem devlet katlarında hızla yuvarlanmak, hem de terör estirmek için var güctüyle saldırganlaşacağı gözülecektir. Dünebilir ki, CHP'nin en büyük günahı, MHP'ye ve yandaşlarına İlişmemesi ve seçimlerde meşruiyet sağlaşmasına yol açmasıdır. Bir Abdi İpekçi'yi «solcu» görüp vartığına tıhammül edemeyen faşistler, sosyal demokrasiye karşı insafli davranmayacaklarını ve hesap soracaklarını seçim konuşmalarında açıkça söylemişlerdir, yeni saldırıları karşısında emekçi halkın demokrrsi güçlerinin ayakta kalabilmeleri, saldırıyı defedebilmeleri ve faşizme geçit verilmemesi için başka çare yok!»

Kaçmaz:«Solda

Başlarafı s. 1'de

Ve faşistlerin nasıl eleneşe sordukları da kimsenin meçhulü değildir.

«Demokrasinin, emekçi halkın önündeki tehlike büyüktür ama, halk güçleri de direnmeye, faşizme geçiş vermemeye kararlırlardır. Seçimlerde solda yer alanların toplam oy orrnı yüzde 4.70'i bulmuştur. Bu solun şimdiye kadar ki seçimlerde elde ettiği en büyük orandır. Ne kı ülkemizdeki sol potansiyel bu miktardan kat kat fazladır. Ancak, seçimlerde solu kapsayan güçlü bir blok yaratılamadığı için CHP'ye oy vermeye eli varmıyan yüzbinlerce emekçi sandıktan uzak durmuştur. Sandığa gidenler ise verdikleri oylarla solda birlik özlemlerini somutlamışlardır. Böylece Partimiz'in baştan beri savunduğu sosyalist birlik, demokratik işbirliği politikalarının daha etçlü bir şekilde hayata geçirilmesi için şartlar olgunlaşmış, elverişli bir ortam sağlanmıştır.

«Partimizin birlikçi politikası, bu seçimlerin de kazandırdığı ivmeyle, başarı yolunda hızla ilerlemektedir. Devrimci demokratlarla seçimler öncesinde sağlanan uzun erimli işbirliği, siyasi mücadelenin tüm alanlarında da ilerliğini sürdürecektir. Yine Birlik Dayanışma grubu ile İstanbul'da ve diğer illerde başlatılan demokratik eylemlerbirlikleri, sosyalistlerin her alanda kalıcı işbirlikleri açısından önemli bşalangıç adımlarıdır. Ayrıca solda, sosyalist güçlerle, İşçi sınıfı politik hareketi ve demokratik güçlerin birlikte ve merkezileşmesine de hizmet ederek, halkımızın bu denli kabartan sıkıntı, çalışanların kanına, canına, emeğine daha çok saldırmak yoluyla dindirilecek. Olduğu kadarıyla, demokratik rejimin dikenleri, patronların ayaklarına batmasın diye temizlenecek. Emeğe yeni ve kalın prangalar vurularak hayatın dinamiği sadece üç beş vurgucuya artı-değer üretmeye mahkûm edilecek. İstenen budur.

Metin Toker sahneye sürülen küçük ve çirkin bir figürandan öte bir şey değildir. Bu adamı Türkiye kamuoyu yeterince tanımaktadır. 12 Mart'ın ara rejim hükümetlerine, döneceği kanların grubunu rapor etmiştir. Bu yapısıyla Türkiye Radyolarından moral aşılayan Toker, o günlerde sahnenin çok gerisinde kaldığı için bugün daha da öne çıkmak istiyor.

Metin Toker'in önerilerinden birine biz de katılıyoruz. Anayasa'nın, bu gibi karanlık adamların kontenjan senatörü olmasına çayır çayır hükümleri değiştirmeli ve senato hiç değilse bu yoldan halk düşmanlarına kapatılmalıdır. Ayrıca anayasada bir değişiklik daha yapılarak, Toker gibilerin tahammül edemiyeceği kadar demokratikleşme sağlanmalıdır ve Toker gibi yarasalar da, kendileri için denizaşırı ülkelerde ayrılmış olan konsolverliğe postalanmalıdır.

Stokçular

Başlarafı s. 1'de

rilmedği için kapkaççıların elinden karaborsaya dönüştürülmüştür.

14 Ekim sonuçlarını etkileyen konuların başında mutlaka halkın bir yıl boyunca yoluk çektiği maddeler en önemli yeri tutuyordu. İstanbul Belediye Başkanı Ayteki Kotil, seçimlerden sonra yaptığı değerlendirmede «Oy Mutfaktan geçer» demekle bunu vurgulamak istemişti.

Bulunmayan maddelerin bşanda da margarin geliyordu. Geçtiğimiz yıl için de 242 bin ton marg'rin üretilmiş, üstelik geçtiğimiz yılı yıla göre çok daha yüksek olduğu halde bu üretim yetmez olmuştu. Fabrikalar üretimi durdurmadıklarını söylüyorlar, ama halk karaborsa ve stokçuların elinde bulunan yağlara bir türlü erişemiyordu. Böylece seçim günleri geldi geçti. Bundan sonra ellerdeki stok yağların bir ölçüde piyasaya yrnasması söz konusu. Nitekim seçimlerin hemen ardından yağın kısmen de olsa bollaşması, yağ tüccarlarının zam istekleri konusunda güvenlir i.ir ortam sağlamalarıyla ilçisiz değildir.

Okurlardan

Bingöl'deki yeni oyunlar...

Emperyalizme bağımlı Türkiye burjuvazisi, ülkemizde gelişen ulusal ve sınıfsal kurtuluş savaşından ölümüne korktuğunu, sergilediği insanlık dışı oyunlarla göstermektedir.

Bunun en son örneklerinden birisi de Bingöl'de tezgahlanmakta olanıdır. İlimizde yapay olarak derinleştirilmek istenen mezhep çelişkisi, burjuvazi tarafından sürekli diri tutulmaktadır. Böylece kendilerine işbirlikçi uşak bir tabaka yaratmayı amaçlamaktadırlar.

Alevi düşmanlığı yaratarak halkın bilinçsiz ve yokuluğunu da kendi açılarından kullanmaya çalışan egemen sınıflar, burada faşist milliyetçi hareketi örgütlediler. 1977'deki belediye başkanlığı seçiminde, faşistler bütün hilelere başvurarak, binbir sahtekarlıkla MHP'nin kazanmasını sağladılar. Bu konuda, özellikle bazı memurlar bu iş için aktif rol oynadılar. Seçimlerden sonra, belediye faşist saldırganların kullandığı bir üs haline getirildi. Ve buradan düzenlenen saldırılarla, halkımız sevdiği iki evladını yitirdi. Bingöl halkı, faşist harekete tavır almaya başladı, faşist milliyetçi hareket bu caniliği ile tecrit olmuştu. Ve seçime az bir zaman kala «Bağımsız adayların para yatırmadığı» gerekçesi ile adaylıkları iptal edildi. İl seçim kurulunun başkanı bunu özellikle önledi. Süreyi dc'durtu Böylece halkın önüne MHP ve MSP gibi faşist bir adayla gerici işbirlikçi bir aday çıkarıldı ve emekçi halk alternatifsiz bırakıldı.

Bingöl'de MİT'in de içinde bulunduğu söylenen bu oyunları halkımız görmektedir. Burjuvazinin oyunları bozulacak ve halkımız bu oyunların hesabını bir gün soracaktır.

Bingöl'lü Yurtseverler

Gerçek
Sahibi: Ali Kar, Adres: Başmuahçıp Sokak Ton AP. 10/11, Cağaloğlu, İstanbul, Tel: 2827 41.
Sorumlu Müdür: Hamit Çaylı, Ankara Bürosu: Kızılırmak Cad. Kızılırmak Apt. 36/5 Yenişehir, Tel: 17 28 70 Dizgi: Kitle Gazetecilik Matbaacılık A.Ş., Baskı: Hürriyet Ofset Tesisleri

GERÇEK Haftalık

bir evreyi temsil etmekteydi. Seçim arenasında hem İşçi sınıfı sosyalizminin ve proletarya enternasyonalizminin propagandaajitasyon görevini daha etkince yapabilmek, hemde genel antifaşist ve ekonomik-demokratik mücadele şlarlarını, kitlelerin ivedi istemlerini yükseltmek ve aynı zamanda sosyalist ve demokratik birlik politikalarını yaygınlaştırmak özel bir önem kazanmıştı. Ayrıca çalışmayı yapan anti-faşist güçlere günlük mesajlar ve yönterdirici ajitprop anahtarları İletmek İçin Gerçek Gazetesi bu dönemde günlük olarak yayına geeti. Gazetemiz bu konuda 10.9.1979 tarihinde şunları söylüyordu: «Önümüzde seçimler var. Faşizmin azıttığı, egemen milliyetçiliğin şiddetlendirildiği bir ortamda, kitlelerin politik dikkatleri şu anda seçimlere yoğunlaşmıştır. Gazetemiz bu seçimlerin demokrasi- güçleri açısından taşıdığı öneme defelarca değindi. Günlük GERÇEK, İşçi sınıfı siyasetinin bu dönemde ajitasyon ve bakış açısını yoğunlaştırmaya hizmet edecektir. Bu görevimizi İşçilerin ve tüm emekçilerin sesi olarak omuzluyoruz.»

Bu duyurudan sonra günlük olarak çıkan GERÇEK, seçim döneminde sadece İşçi sınıfı bilinine ve enternasyonalizme değil, aynı zamanda emperyalizme ve faşizme karşı mücadele verenlerin tümüne ve sosyalist ve demokratik birliğe de vargödeyle hizmet etti. Teorik alanda, bilimsel sosyalizmin pratiğe ışık tutan bazı temel öğretilerini özetledi, ideolojik alanda Türkiye sosyalist hareketinin sorunlarına sayfaları elverdiği oranda değindi ve en önemlisi, bu sorunların başında gelen birlik sorununu ayrıntılı olarak İşledi... ayrıca faşizme, şovenizme, egemen milliyetçiliğe ve her türlü gericiliğe, tekellerin egemenliğine ve reformizme karşı İşçi sınıfı bilimi ışığında sosyalist politika sürdürdü.

Son derece sınırlı mali ve teknik olanaklarla yayınlanan günlük Gerçek, bir günlük gazetegünlük yayını sürdürmek, okurlarımızın taze haber İhtiyacını karşılayamadığından ve şu anda bu olanaklara sahip bulunmadığından, yeniden haftalık yayına geçmek zorundayız.

Gerçek'in günlük yayınına ara vermesi ve tekrar haftalık olarak yayınını sürdürmesi, solda herkese hitap eden ve herkesin sahip çıkacağı bir günlük gazete İhtiyacının gündemden uzaklaştığı anlamına gelmez. Son seçimler solda birliğin ne kadar hayati önemi olduğunu, emekçi halkın birliği nasıl özlediğini göstermiştir. Faşizmin ve gericiliğin daha azıp, daha pervasızlaşacağı apaçık olan önümüzdeki günlerde yüzbinlerce eselenen, yüzbinlerin sahip çıkacağı anti-faşist bir cephe gazetesi olağanüstü önem kazanacaktır. İşte bizlere düşen, böyle bir gazeteyi bir an önce yaratabilmek İçin sorumluluğumuzu ladrak etmek, kol'arımızı sıvamak ve mücadelenin ortak hedefleri- nde anlaşmak, biraraya gelmek olmalıdır.

Gazetemiz 5 Kasım 1979'da İtibaren yine haftalık olarak yayınını sür

Silah Sanayii

Rıdvan AKARCA

Seçimdi, kazandıydı, istifa ettiydi derken gözden kaçabilecek bir haber, «Amerikan iş adamlarının yatırım için» ülkemizi ziyaretiydi. İşadamları incelemeleri sonucunda ülkemizin yatırım için çok iyi şartlara sahip olduğunu belirttiler. Hatta giderayak Türkiye ile ortak savaş sanayiinin kurulabileceğini de çıtlattılar!

Türkiye'de Amerikan sermayesinin varlığı yeni değil, 1950'lerden bu yana, ülkedeki «bacasız, dumansız, fabrikalarıyla» boyalı gazozlarıyla arzı endam eden yabancı sermaye, ülke ekonomisinin bugünkü çarpıklığına neden olurken, aynı zamanda her bir dolarlık yatırım için yaklaşık beş dolar kâr transfer ederek ülke kaynaklarının dış ülkelere aktarılmasına neden olmuştu.

Emperyalizmin temel özelliklerinden olan «Sermaye İhracı» gerçekleşebilmesi için, başta yatırım yapacağı ülkede «siyasi istikrar» ister, ucuz işgücü ister, kısa sürede yatırımının kârını transfer etmek ister. Gözüktüğü kadarıyla ülkede «siyasi istikrardan» bahsetmek mümkün değil. Peki ama Amerikan iş adamları bu durumu bilmiyorlar mı? Yoksa başka bildikleri mi var? Duydukları «Geniş Tabanlı Hükümet», «Ara Rejim» tartışmalarının yanı sıra faşist tırmanışın hız kazandığı, Brezilya, Güney Kore gibi ülkelerin rejimleri özlemcilerinin varlığı mı yoksa? Türkeş'in Demirel'in «ücretlerin dondurulması» için açık açık bağırıp, kendilerine güvence vermeleri mi?

Onların neyi bildiği, neyi bilmediği bizce malum. Asıl anlatmak istediğimiz bu değil. Anlatmak istediğimiz «Savaş Sanayiinin» kurulması. Ya da ekonominin bunalımdan çıkması için ekonominin «Savaş Ekonomisine» döndürülmesi. Okurların gözünden kaçmamıştır, çok kısa bir zaman önce ülkemizin tekelci sermayedarlarının en eskilerinden ve en güçlülerinden olan Koç'un «Devlet imkân tanıdığı takdirde savaş sanayiinin kurulmasını üslenebileceğini» gazetelere açıklamıştı. Arkasından Amerikan iş adamlarının aynı şeyi önermeleri, ülke ve emperyalist metropollerin kapitalistlerinin niyet birliğinin ötesindedir. Kapitalist sistemin derinleşen bunalımı, merkezden uçlara, metropol ülkeden uydulara doğru şiddetlenerek yayılmaktadır. Ekonomik bunalımların tek tek ülkelerdeki ölçüsünün ve bunların öteki ülkeler ve dünya ticareti üzerindeki etkisinin bu tür sınıf dayanışması olmasaydı çok daha güçlü olacağı açıktır.

Bu sınıf dayanışması içerisinde Türkiye'nin neler kaybedeceği ülkede yaşıyan emekçileri çok yakından ilgilendirmektedir. Ekonominin çarpıklığı ve dışa bağımlılığı bugün sermaye sınıfının kendisi tarafından bile kabullenilmektedir. Ama bu çarpıklığı, bağımlılığı düzeltemiyeceklerini çok iyi bildiklerinden, kısa dönemde vurgunlarını arttırmak için savaş sanayiine dönme onlara cazip gelmektedir.

Savaş sanayiinin, ekonominin canlanması için kaçınılmaz olup olmadığı tartışmasından önce, savaş sanayiinin ülkede kurulmasının istenmesi hele hele tarihi Johnson mektubunun varlığı, Kıbrıs harekatı sırasındaki ve sonrasındaki ambargosuyla bilinen ülkeyle yani ABD'le ortak olarak düşünülmesi, geçmişte olanların yok sayılmasını gerektirmektedir. Türkiye içinde bulunduğu duruma nasıl geldiğini bilen aydınlanmış ve bilinçlenmiş insanlarla doludur. Onlara rağmen bu kararın alınıp, uygulanmaya geçilmesi için çok şeyin değişmesi gerekmektedir. Örneğin rejim tartışmaları tekelci sermayenin lehine kesin olarak halledilmeli, sendikalar ve demokratik kuruluşlar susturulmalı, kısacası faşizm iktidar olmalıdır. Önümüzdeki dönemde sermayenin ülkedeki ve uluslararası plandaki amaçları kendi çelişkilerinin zorladığı doğrultudadır. Bu doğrultu, 1930'dan bu yana görülmemiş boyutlara varan bunalımın atlatılması için ekonominin «savaş ekonomisine» dönüştürülmesi yönündedir. Ancak işçi sınıfımız ve tüm emekçilerin faşizm karşısındaki kararlı tutumları onların bu niyetlerini boşa çıkartacak güçtedir.

Avrupa'ya yerleştirilmek istenen ABD füzelerine karşı tepkiler sürüyor

- **Sovyetlerin savaş hazırlığı içerisinde olduklarına inanmanın büyük bir yanlış olduğunu belirten F. Almanya Başbakanı Helmut Schmidt, Avrupa'ya ABD füzeleri yerleştirilmesine NATO ülkeleri arasında çoğunluğa dayanarak değil, ancak oybirliği ile karar verilebileceğini söyledi.**
- **Sovyet Asya ve Afrika Ülkeleriyle Dayanışma Komitesi barış yanlısı tüm güçleri silahlanma yarışının tırmanışına engel olmak ve Batılı yöneticilerin Sovyetlerin barışçı çağrısına iyi niyetle cevap vermelerini sağlamak üzere çaba göstermeye çağırdı.**

Roma — Avrupa topraklarına yeni orta menzilli nükleer füzelerin yerleştirilmesi konusundaki tartışmalar sürmektedir. Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Leonid Brejnev'in Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde yaptığı konuşmanın ardından, Batı Avrupa ülkeleri hükümetlerinin Avrupa'da kuvvet indirimini desteklemeleri çağrısının yankıları sürerken ABD'nin bu hükümetleri topraklarına füzelerin yerleştirilmesine «ikna etmek» üzere bir heyet göndereceği açıklanmıştır.

Bu gelişmelerin ardından, İtalyan televizyonunda bir konuşma yapan Almanya Başbakanı Helmut Schmidt, Avrupa topraklarında Sovyetler'e karşı «Cruise» ve «Pershing-2» füzelerinin yerlestirilmesi yolundaki kararın NATO'ya üye ülkelerin oybirliği ile alınması gerektiğini belirtmiştir. Schmidt, hükümetinin Batı ve Doğu arasında askeri denge yanlısı olduğunu belirterek, uyanan kaygıların görüşmeler yoluyla giderilmesi gerektiğini söylemiştir. Sovyet yöneticilerinin bir savaş hazırlığı içerisinde olduklarına inanılmasının büyük bir yanlış olduğuna değinen Schmidt, Avrupa'ya ABD füzeleri yerleştirilmesine NATO ülkeleri arasında çoğunluğa dayanarak değil, ancak oybirliği ile karar verilebileceğini söylemiştir.

Öte yandan, Sovyet Asya ve Afrika Ülkeleriyle Dayanışma Komitesi'nin bir açıklama yaparak, NATO ülkelerinin Avrupa'da silahlı kuvvetlerin dengesini bozma ve silahlanma yarışında yeni ve tehlikeli bir tur başlatma isteğinin uluslararası durumu kötülestirme tehlikesiyle dolu olduğu kaydedilerek; tüm barış yanlısı güçler silahlanma yarışının tırmanışına izin vermemek ve Batı ülkeleri yöneticilerinin sorumluluk duygusu göstermeleri ve Sovyetler Birliği'nin barışçı çağrısını iyi niyetle cevaplamalarını sağlamak üzere tüm olanaklarını kullanmaya çağrılmıştır.

Sedat, Carter, Begin : Temeli çürük olan «barış» çatırdıyor

Sahte barış çatırdıyor

- **İsrail ile Mısır'ın Sina Çölü petrolünün fiyatı konusunda anlaşamadıkları açıklandı.**

Kudüs — İsrail ve Mısır arasında imzalanan «barış» anlaşması uyarınca 25 Kasım'da Mısır'a geri verilmesi gereken 12 petrol kuyusunun iadesinin gecikebileceği bildirilmektedir. İsrail Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin yaptığı açıklamalara göre, 25 Kasım'da Mısır'a devredilecek Sina Çölü'nden çıkan petrolün İsrail'e satış fiyatı konusunda henüz bir anlaşmaya varılamadığı belirtilmiştir.

Bu arada Sina çölü petrolünün fiyatı konusunda İsrail Enerji Bakanı David Hagoel iki haftadır Washington'da ABD yetkilileriyle görüşmeler yaptığı bildirilmektedir. Yapılan açıklamalarda, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ın petrol kuyularını geri aldıkları zaman İsrail'e yılda 2 milyon ton (14 milyon varil) petrolü dünya piyasası fiyatlarından satacaklarına dair söz verdiği belirtilerek, anlaşmazlığın «dünya petrol fiyatları» deyiminden kaynaklandığı kaydedilmektedir. İsrail bu fiyatın OPEC'in saptadığı varil başına 23 dolar olması gerektiğinde ısrar ederken, Mısır tarafı piyasa fiyatlarına uygun olarak varil başına 34 dolara kadar çıkabileceğini belirtmektedir.

İsrail Enerji Bakanlığı sözcüsü arada sözkonusu olan fiyat farkının İsrail için yılda 150 milyon dolarlık bir ithalat fazlası yaratacağını ve ülkenin petrol ihtiyacını başlıca Sina Çölü kuyuları, Meksika ve diğer şirketlerden karşıladığı ve Mısır'ın fiyatlar için gözönüne aldığı açık piyasadan çok az petrol aldıklarını belirtmiştir.

Arafat BM Genel Kurulu'nda konuşacak

Kuveyt — Filistin Kurtuluş Örgütü lideri Yasser Arafat'ın Kasım ayı içerisinde ABD'ye giderek BM Genel Kurulu'nda bir konuşma yapacağı bildirilmektedir. Kuveyt'te yayınlanan El Hedef dergisinin diplomatik kaynaklara dayanarak verdiği haberinde Arafat'ın ABD'de bulunduğu süre içerisinde ABD yetkilileri ile görüşüp görüşmeyeceği belirtilmemiştir. Yasser Arafat daha önce 1974'de BM Genel Kurulu'nda ilk konuşmasını yapmıştı.

Öte yandan İngiltere İşçi Partisi başkanı ve İngiltere eski başbakanı James Callaghan, Ürdün'ü ziyareti sırasında Amman'da yaptığı bir konuşmada Filistin'in özerkliğini ilgilendiren görüşmelere Filistin'ilerin de katılması gerektiğini söylemiştir. Filistinlileri ilgilendiren bir karar alınırken, onların da hazır bulunmasının gerekli olduğunu belirten Callaghan özerkliğe ilişkin görüşmelere katılabilecek Filistin temsilcisinin yapılacak bir halkoylaması veya benzer bir yöntemle belirlenebileceğini söylemiştir.

ABD Güney Kore'ye yardımı artırıyor

- **Güney Kore'nin güvenliğinin ABD için şart olduğu bildirilerek ABD'nin yaptığı askeri yardımı arttıracağı bildirildi.**
- **1000'den fazla öğrencinin katıldığı yeni gösteriler üzerine 200'den fazla öğrenci gözaltına alındı, okullar kapatıldı, sokağa çıkma yasağı ilan edildi.**

Seul — ABD ile Güney Kore arasında yapılan ve Kuzey Kore'den «gelebilecek» bir saldırı olasılığına karşı Güney Kore'nin savunma olanaklarını arttırmayı amaçlayan görüşmeler sonunda bir ortak bildiri yayınlanmıştır. Yayınlanan ortak bildiride Güney Kore'nin güvenliğinin ABD için şart olduğu belirtilmiş, ABD'nin Güney Kore'yi herhangi bir saldırı durumunda tam olarak destekleyeceği yolundaki sözü tekrarlanmıştır. Bildiride ayrıca F-5E ve F-5F jet uçaklarının Güney Kore'de kurulacak bir ortak fabrikada montajı konusu da yer almıştır.

Öte yandan Güney Kore'de kanlı olayların sürdüğü bildirilmektedir. Son olarak öğrenci göstericiler bir polis merkezini ve yerel parti merkezini taşlamışlardır. Pusan kentine 50 km. ötede meydana gelen ve 1000'i aşkın öğrencinin katıldığı olayda 30 kadar polis yaralanmış bu arada bazı sivillerin de gösterilere katıldıkları kaydedilmiştir. Daha sonra iki okul kapatılmış ve 200'den fazla öğrenci gözaltına alınmış ve sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir.

Elektrik tüketimi artışı

- **Avrupa ülkelerinde elektrik enerjisi tüketimi bir yıl önceye göre ortalama yüzde 4.8 arttı.**
- **Türkiye'de 1977 yılında kişi başına elektrik enerjisi tüketimi yalnızca 476 kw saat.**

Birleşmiş Milletler (a.a.) - Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu Avrupa Ekonomik Komisyonu üyelerinin 1978 yılı elektrik enerjisi tüketimi dünya toplamının yüzde 78.8'ine ulaşmıştır. Komisyon tarafından Elektrik Enerjisi Komitesinin 21 - 25 Ocak 1980 tarihleri arasındaki toplantısına sunulmak üzere hazırlanan rapora göre Avrupa ülkelerinde elektrik enerjisi tüketimi bir yıl önceye göre ortalama yüzde 4.8 artmıştır. Bir bütün olarak Avrupa Ekonomik Komisyonu Bölgesi, tüketim artış hızı ise (yüzde 3.4), dünya ortalamasına göre (yüzde 2.8) yüksekliğini korumaktadır.

Rapora göre 1977 yılında Avrupa Ekonomik Komisyonu Bölgesi ülkelerde kişi başına ortalama tüketim 5.437 kilovat saat olmuş, fakat ülkeden ülkeye büyük farklılıklar görülmüştür. Örneğin Norveç 17.907 kw saatle en önde gelmekte, onu sırasıyla Kanada, İzlanda, İsveç, ABD Lüksemburg, Finlandiya ve İsviçre izlemektedir. Türkiye'nin 1977 yılındaki kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketimi ise yalnızca 476 kw/saat olmuştur.

Aynı yıl, 1.669 milyar kw saatle sanayi Avrupa Ülkeleri elektrik enerjisi tüketiminden en büyük payı almıştır. Evlerde kullanılan enerji 947 milyar, taşıma amacıyla tüketilen ise 136 milyar kw/saat olarak saptanmıştır.

Kaynaklara göre üretimde en büyük pay ise yüzde 72.8 ile termik santrallerindir. Komisyon bölgesi ülkelerinde üretimde ikinci sırayı yüzde 18.8'le hidrolektrik almış, nükleer santraller dahil öteki kaynakların katkısı ise yüzde 8.4 olmuştur. Bu değerler de ülke düzeyinde önemli farklılıklar göstermektedir. Örneğin Belçika'da nükleer santraller toplam elektrik enerjisi üretiminin yüzde 69.5'unu üreten hidroelektrik santrallarda olmuştur.

1977-1978 döneminde Komisyon Bölgesi elektrik şebekesine 34 yeni nükleer santral katılmıştır: ABD 13, Sovyetler Birliği 4, Fransa 4, Kanada 3, Federal Almanya 3, İngiltere 2 ve Finlandiya Demokratik Almanya, İsveç ile Çekoslovakya birer. Son birkaç yıllık gelişim gözönüne alındığında iki eğilim dikkati çekmektedir: Hidroelektrik üretimin, toplamdaki payındaki düşüş, nükleer enerjide ise artış. Ancak yakıt fiyatlarındaki artış nedeniyle, daha önce rafa kaldırılmış olan hidroelektrik projeleri yeniden değerlendirilmeye ve toplamdaki payının giderek düşmesine karşın kurulu hidroelektrik kapasite büyümeye başlamıştır.

SSCB-Suriye ortak bildirisi

Moskova (THA) — Sovyet resmi TASS ajansının haberine göre, Suriye devlet başkanı Hafız Esad'ın dört gün süren resmi Sovyetler Birliği ziyareti sonunda yayınlanan Sovyet-Suriye ortak bildirisinde Arap ülkelerinin bağımsızlığının ve güvenliğinin güçlendirilmesi ile Orta-Doğu sorununun çözümünde Sovyetler Birliği'nin katkısı bulunması gerektiği konusunda tarafların görüş birliği içinde oldukları açıklanmıştır.

TASS, ayrıca, Hafız Esad'ın daha fazla miktarda ve geliştirilmiş silah isteği konusunda Sovyetler Birliği'nin uygun kararlara vardığını açıklamıştır.

İstanbul'da Türkiye-AET ilişkileri konulu bir panel yapılıyor

- **25-26 Ekim tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen Türkiye-AET ilişkileri konulu panele birçok yerli ve yabancı bilim adamı ve kuruluş katılacak.**

İstanbul — İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti tarafından yapılan açıklamada, 25-26 ekim tarihleri arasında İstanbul'da Türkiye-AET ilişkileri konulu bir panel düzenlendiği bildirildi.

Sheraton otelinde, 25 ekim sabahı başlayacak olan panel süresince dört oturum yapılacağı ve panelin iki gün süreceği öğrenildi. Cemiyet baskanlığından yapılan açıklamaya göre, Türkiye-AET ilişkileri konulu panele, yerli ve yabancı bir çok bilim adamı, uzman katılacak Bazı üniversite ve işçi kuruluşları da panelde temsil edilecekler.

Alınan bilgilere göre, birinci gün Cemiyet başkanı Şeref Özgenç'in yapacağı açış konuşmasından sonra, devlet bakanı ve başbakan yardımcısı Hikmet Çetin görüşlerini açıklayacaktır. Birinci günün ilk oturumunda Prof. Yüksel Ülke'nin başkanlığında, Prof. Erdoğan Alkın, AET Güney Avrupa ülkeleri masası şefi Charles Caporala, AET komisyonu fahri müdürü Francesko Fresi Türkiye-AET ilişkilerindeki son gelişmeleri tartışacaklardır.

Birinci günün ikinci oturumunda ise, Prof. Haydar Kazgan başkanlığında, DİSK araştırma enstitüsü müdürü Prof. Sadun Aren, Prof. Nusret Ekin, İtalyan Genel İş Konfedarasyonu dış ilişkiler başkanı Luisgi Trolani Türkiye-AET ilişkilerinde istihdam sorununu tartışacaklardır.

İkinci gün yapılacak oturumlara katılacak olan kişilerde Hacettepe üniversitesi'nden Dr. Taner Berksoy, Sussex Üniversitesi'nden Dr. Francois Duchere, Uluslararası Tarım Araştırma Merkezi genel sekreteri Prof. Dr. Raymond Lignon, İİTİA Dekanı Prof. Dr. Melih Tümer Türkiye-AET ilişkilerinde sanayileşme ve genişletilmiş AET tarım sektörü üzerinde tartışacaklardır. Panelin son oturumunda ise genel değerlendirme yapılacaktır. Sonuncu oturuma Prof. Esat Can baskanlık edecek, Dr. Aydemir Aşkın, Prof. Rancois Duchune, Prof. Erol Manisalı, İstanbul senatörü Besim Üstünel ve Arslan Başer Kafaoğu tartışmacı olarak katılacaklardır.

karikatürk
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ AYLIK YAYIN ORGANI
MEŞRUTİYET CAD. KARİKATÜR MÜZESİ TEPEBAŞI - İSTANBUL

abone olmak için yandaki formu doldurarak 1 yıllık abone tutarı 100 TL'nın yatırıldığına ilişkin posta çeki kuponu ile beraber yukarıdaki adrese gönderilmesi gerekmektedir.

yıllık tutar olan 100 TL tüm postanelerden "Posta Çekleri Merkezi-Karikatürcüler Derneği 92983 nolu hesaba" yatırılabilir.

ABONE KAYIT FORMU
ad
soyad
adres
imza

ABD'de ırkçılığın insanlık dışı yüzü .. 2

Son zamanlarda, siyah lider Martin Luther King'in katledilmesi olayıyla ilgili olarak ortaya çıkan gerçekler eski FBİ başkanı Edgar Hoover'in King ve diğer temel hak ve özgürlükleri savunucularına karşı yöneltiği örgütlü ırkçı saldırıları ortaya koymuştur. Diğer bir örnek, 1978'de Carter tarafından FBİ başkanlığına atanan William Webster'ın kendisidir. 10 yıl süreyle ülkede herkesin nefesini dinleyen federal soruşturma bürosu FBİ'in başına getirilen Webster yaşadığı Missouri'de «yalnız beyazlara mahsus»tur tabelası taşıyan kulüplerin üyesidir ve New York Times gazetesinin 24 Ocak 1978 tarihli sayısında yeraldığı gibi, Webster'in yaşamı «ırkçılık, seks ve elitçilik uygulamaları» ile geçmiştir. Ve Webster FBİ'in başına geçtikten sonra ırkçı kulüplerden ayrılmadığı gibi, bu kulüplerle ilişkisini sürdürmekte ısrarlı davranmıştır.

«Yasal» maskelerin dışında siyahlar ve diğer azınlıklara doğrudan azgın saldırılar alabildiğine sürmektedir. Polis, özellikle siyah gençlik arasında katliamlarını sürdürmektedir. Bu tür katliamların olmadığı bir hafta yoktur. Ve bu polisler yaptıklarından dolayı ceza görmemekte ve daha cüretlenmektedirler.

Polislerin yanısıra, ırkçı beyazların saldırıları da artarak sürmektedir. Irkçı beyazlar «beyazlara mahsus» ilan ettikleri bölgelerde oturan, halka açık plajlarda yüzmek isteyen siyahlara, karma okullara gitmek isteyen siyah gençlere karşı azgınca saldırmaktadırlar. Bu arada ırkçı Klu Klux Klan açıkça hortlatılarak törenler düzenlenmekte ve bunlara gözyumulmaktadır. Nitekim Boston'daki ırkçı grupların okullarda siyahların beyazlarla birlikte okumalarına karşı çıkarak, gösteriler yaptığı bilinmektedir.

Saldırılar yalnızca siyahlara karşı değildir. Chicanoların, Meksikalıların, Porto Rikoluların, yerli Amerikan Kızılderilileri ve Eskimoların üzerindeki baskılar da sözkonusudur. Bu arada Meksikalılar üzerinde belirginleşen bir sömürü şekli görülmektedir. ABD şirketlerinin yaygınlaştırdığı söylentilere inanarak her yıl milyonlarca Meksikalı sınırı geçip ABD'ye gelmektedir. Bunlar geniş kapitalist çiftliklerde ve sanayi alanında çalıştırılmaktadır. Bunların hiç bir yasal statüsü yoktur, asgari ücretin çok altında bir ücret karşılığında çalışmaktadırlar ve mevcut sosyal güvenlik haklarından hiç bir şekilde yararlanamamaktadırlar. İşverenin ihtiyacı kalmadığı ya da bunlar daha iyi koşullar için örgütlenmeye başladıkları takdirde işveren polise ihbarda bulunmakta ve bunlar ya hapsedilmekte ya da sınırdışı edilmektedirler. Bugün FBİ'in tehdidi, mahkumiyet ve sınırdışı edilme korkusu içinde yaşayan 4-10 milyon dolayında kaçak işçi olduğu belirlenmiştir ve bunların pekçoğunun ailesi vardır.

Kızılderililer üzerindeki baskılar da bilinmektedir. Çocuk kitaplarından, filmlere kadar «kötü» yerliler olarak gösterilen Kızılderililer kendi topraklarından sürüldükleri yetmiyormuş gibi, kültürlerini, geleneklerini sürdürmeye çalıştıkları, birarada oturdukları sınırlı alanlardan bile çıkarılmak istenmektedirler. Nitekim 1973 yılında Güney Dakota eyaletinde, tekellerin Kızılderililerin oturdukları toprakların yeraltı zenginlikleri nedeniyle bunları bu topraklardan çıkarmak istemediklerine karşılık Wounded Knee'de çatışmalara varan mücadeleler olduğu tüm dünyaya aksetmiştir. Bunun yanısıra Kızılderililer ve Eskimoların balık tutma alanlarının sınırlandırılması vb. baskılar artmaktadır.

Örnekler bu kadar da değildir. ABD'de ırkçılık aynı zamanda ırkçı yahudi düşmanlığı ile eleledir. Bu yolda faaliyet gösteren grupların Amerikan Nazi Partisi ile ilişkileri bilinmektedir. Bunlar milyonlarca yayın göndermekte ve «siyah ve yahudi başına» ödül koymaktadırlar. Ve bu uygulamalara karşı hiç bir işlem yapılmamaktadır.

Geçtiğimiz yıl içerisinde Hitler Almanyasından kaçan yahudilerin oturduğu İllinois eyaletinin Skokie kasabasına karşı harekete geçen faşistlerin yürüyüşüne engel olunması istendiğinde, mahkeme buna müdahale edilemeyeceği, çünkü böyle bir müdahalenin söz, basın ve toplanma özgürlüğüne aykırı olduğuna karar vermiştir. Ve Başkan Carter'de yetkinin mahkemede olduğunu söyleyerek konuyu geçiştirmiştir! Öte yandan siyonistler ve yahudi dini liderleri de ilerici yahudileri susturmava çalışmaktadırlar. Sosyalist ülkelerde olmayan «yahudi düşmanlığı»na karşı protesto gösterilerine kalkışan siyonistler, yasadıkları ülkedeki ırkçı yahudi düşmanı tehlike karsısında ses çıkarmaya yanasmamaktadırlar. Ve yine McCarthy döneminde komünistleri ve diğer ilericileri savunmaya yanasmayan Amerikan Özgürlük Birliği bugün mahkemelerde fasistlerin ve ırkçıların faaliyetlerini savunmak üzere kolları sıvamıştır.

Görüldüğü gibi, ABD'de milyonlarca insan en azgın, en saldıracan ırk ayrımı politikası ile karsı karsıyadır. Ve bu koşullarda Carter yönetimi insan haklarını hâlâ ağzına alabilmektedir!

Bitti

«Adalet istiyoruz.» Navajo kızılderilileri kendilerini topraklarından çıkartıp yeraltı zenginliklerine el koymak isteyen tekellere karşı mücadelede.

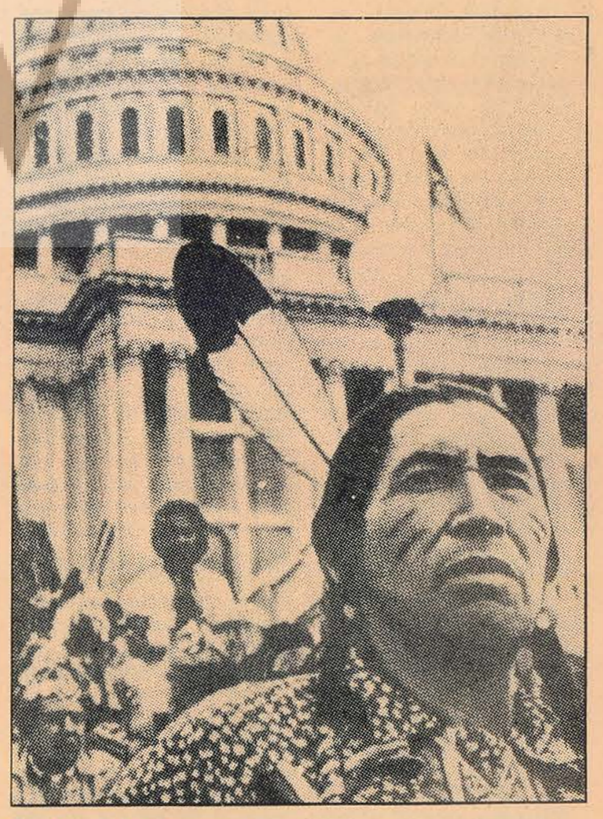

Kızılderililer, Parlamento önünde eşit haklar için gösteri yaparken.

KISA... KISA...

- Federal Almanya Başbakanı Helmut Schmidt, Çin devlet başkanı Hua Kuo Feng'in Bonn gezisine ilişkin olarak, hükümetinin Çin ile Sovyetler arasındaki siyasi tartışmalara girmekten kaçındığını belirtmiş, Çin ile diplomatik ve ekonomik ilişkilerini güçlendirmek istediklerini ancak silah satmayacaklarını bildirmiştir.
- Pakistan'da seçimlerin ertelenmesi kararı ve parti yöneticilerinin tutuklanmasının ardından ülkede tüm siyasal faaliyet yasaklanmış ve basına tam sansür uygulanmasına başlanmıştır.

SANAT-KÜLTÜR-BİLİM

Sanat-Edebiyat, 141-142 ve diğerleri

Fahrettin DEMİR

141 ve 142. maddeler Anayasa Mahkemesinin gündeminde. Şimdiye kadar bu maddeler, çoğunlukla, siyasal boyutlarıyla kavrandı, o yanına ağırlık verildi. Sanatın siyasetten bağımsız bir olgu olmadığı bir gerçek ama, bu maddelerin gerçekçi sanat üzerindeki olumsuz etkileri de gözardı edilmemeli.

Kapitalizm, işçi sınıfı için sadece siyasal anlamda bir diktatörlük olarak kalmaz. Burjuva diktatörlüğü tüm diğer alanlarda olduğu gibi, sanat-edebiyat alanında da diktatörlük olarak egemenliğini sürdürür. Bu baskı ve kısıtlamalar değişik biçimlerde, açık ya da gizli olabilir. Egemen burjuva düzeninin bu alandaki baskı ve yasaklamaları, açık yasa maddeleri ve yönetmeliklerle somutlandığı gibi, kimi zaman da, görünmeyen, temelde kısıtlamaya yönelik ve pratikte kısıtlamadan başka sonuç vermeyen bir niteliğe sahiptir. Çünkü sanatsal yaratımın özgürce gelişiminin engellenmesi, egemen burjuva yönetiminin, bu alandaki belirleyici özelliğidir.

Artık burjuva ideologlarının, sanatçının hiçbir baskı altında kalmadan, dilediğini, dilediği biçimde yarattığı tek düzenin «özgürlükçü demokratik rejimler» olduğu yalanı ve sanatçıya müdahale edilmemeli demagojisi açığa çıkalı hayli zaman oldu. Bunun, bir yanıltmacadan öteye bir anlam taşımadığı bilinçlere kazınalı yüzyılı aştı. İşçi sınıfı öğretmenlerinin bu alandaki tesbitleri ve açıklamaları, işin hiç de burjuvazinin söylediği gibi olmadığını gösterdi.

Bu demagojik aldatmacanın yetmediğini, hızla yayılan işçi sınıfı bilimi karşısında, bu silahın artık ateş almadığını kavrayan burjuvazi daha açıktan saldırıya geçme yolunu seçti. Daha açık daha utanmazca, sanatsal yaratımı engellemeye ve yönlendirmeye, gerçekçi sanatın serpilip gelişmesini engellemeye çalışıyor.

Bu konuda ülkemiz egemen sınıfları —yerli burjuvazi, feodaliteye karşı hatırı sayılır bir mücadeleden geçmediği için olacak— hiç gizleme gereği duymadan, o, burjuva demokrasisinin «incir yaprağı»na bile gerek görmeden, açıktan saldırı yolunu seçmiştir. İlerici, gerçekçi sanatın özgürce gelişmesi, yasalarla, yönetmeliklerle engellemeye çalışmıştır. Ne var ki, yerli burjuvazinin köklü bir kültür birikiminden yoksun oluşu, bu uygulamada da sırıtmaktadır. Öyle ki, bu yasa ve yönetmelikler bile kendi içlerinde belirli bir tutarlılıktan yoksundur.

Anayasa'nın 21. maddesi, sanat ve bilim özgürlüğünün herkese eşit olarak sağlanması gerektiğini söyler. 20. maddesi ise sınırsız bir düşünce özgürlüğü vaadeder. Oysa aynı Anayasa kapsamında düşünülmesi gereken (çünkü yasalar Anayasa'ya aykırı olamaz) Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddeleri söylenenlerin geçersizliğini kanıtlayan örnekler olarak ortada durmaktadır. Faşist 141 ve 142. maddeler, sanatın gelişiminin önünde büyük bir engeldir. Örnekleri saymakla bitirilemiyecek kadar çok ilerici, devrimci sanatçı; yazar, bilim adamı bu maddelerin tadını çok iyi bilir. Bugün ilk anda akla gelen ne kadar ilerici, devrimci sanatçı varsa, hiçbir yanılgı payı bırakmadan söylenebilir, bu maddelerin hışmına uğramış, zındanlara atılmıştır. Nazım'dan, edebiyat heveslisi bir ortaokul öğrencisine kadar, bu maddelerden yargılanmıştır.

Bu nedenle, bu maddeleri, sadece siyasal boyutlarıyla görmek, bu maddelerin etki alanını sınırlı kavramayı getirir. Oysa, işçi sınıfının bilimi doğrultusunda örgütlenmesinden, onun sanatsal alandaki üretiminin biçimlenişine kadar tüm alanları bu maddelerle ve başkalarıyla incire vurmaya çalışmışlardır.

Sanat-edebiyat alanında, gerçekçi sanata zincir vuran maddeler bunlarla da kalmamaktadır. Bizim burjuvazi, oldum olası sanattan, edebiyattan, onun gücünden korktuğu için, işine gelmeyen, oyununu bozmaya yönelik herşeye bir yasa maddesi uydurmanın yolunu bulmuştur. Gedikli «bilirkişi»lerden Sulhi Dönmezer'in, bir sanat-edebiyat dergisiyle ilgili raporundan bazı pasajlar aktarırsak sorunun nerelere vardığı görülecektir:

«...Bu yazılardan E. Kamil Boyacı imzalı olanında TCK 142/3, 312 maddeleri ihlal edici nitelikte görülmüştür.»

«...Yazıda aynı zamanda TCK 155. maddeyi ihlal eder biçimde halkı askerlik hizmetinden soğutmak yolunda neşriyat ve telkinatta bulunmak niteliği de vardır.»

«...Yukarıda verdiğimiz izahlar çerçevesinde inceleme konusu yazıda TCK 312, 155 ve 142/3'ü ihlal eder surette milli duyguları zayıflatma mahiyeti bulunduğu kanaatına varılmıştır.»

Bunlar gibi resmi yasa maddelerinin yanında, sanatsal yaratım, yönetmeliklerle de engellenmektedir. Sinema alanındaki sansür yönetmeliği bunlardan en belirgin olanı. Ve tam bir «zabıta» kafasıyla işletilmektedir. «Özgürlükçü demokrasi»nin «özgürlükçü» Kültür Bakanı, «sansür yönetmeliği, İçişleri Bakanlığı'nın işidir. Üzerinde çalışmalar yapılıyor» diyebilmekte ve sansür olgusunu meşrulaştırmaya yönelmektedir. Bununla da «özgürlük» anlayışlarının nerede başlayıp nerede bittiğini açıklıkla ortaya koymaktadır. Burjuvazi ve her türlü rezaleti için özgürlük, işçi sınıfı ve ilerici yaratımlar için yasak!

Cinsel duyguları sömüren insanları çarpık bir cinselliğe şartlandıran filimler, baldır-bacak sergileyen boyalı bulvar gazeteleri ortalığı kaplamışken, gerçek sanat yapıtlarına yasak ve bu alandaki yaratıcılığa köstek. İşte burjuvazinin özgürlük anlayışı.

Bütün bunlar, kapitalist-emperyalist çürümüşlüğün, kapitalizmin «kâr» olgusunun sonuçlarıdır. Ne var ki, toplumun dinamik öğeleri bu alandaki olumsuzlukları aşacak güçte ve bilinçtedir. Bu çaba, sanat alanının demokratikleştirilmesi olarak kendini dayatmaktadır. Bunun için de ilkin, özgür yaratıma zincir vuran yasa maddelerinin kaldırılması gerekir. Ve bu, işçi sınıfının demokratik hedefleriyle bir bütünlük içinde yürütülmelidir.

Bu maddelerle Anayasa'nın 20 ve 21. maddeleri arasındaki çelişkiyi ileriye doğru gidermek, sanat-edebiyat alanının demokratikleştirilmesine önemli katkılar getirecektir.

Gerçekçiliğin Sınıfsal Özü

Kutlu GENÇ

İnsan, nasıl yaşadığı toplumsal yapıdan koparılamazsa, onun içinde değerlendirilirse, sanatçının da aynı şekilde yaşadığı toplumsal yapıya uygun olarak düşünmesi ve yapıtlarını onun içeriğine bağlı olarak inşa etmesi, kendi elinde olmayan nesnel bir davranıştır. Öyleyse sanatçıyı değerlendirirken çağımızın yaşanan süreci içinde ele almamız kaçınılmaz olmaktadır. Bu süreç, 1917'den bu yana yaşanan sosyalizme geçiş sürecidir. Başka bir deyişle çağımızın çelişkisi kapitalizm ile sosyalizm arasında olmaktadır. Bir yanda toplumsal gelişmeyi her yönüyle engelleyen tekelcilik olgusu, öte yanda toplumsal ilerlemenin önündeki engelleri yok eden, ona sonsuz bir dinamik veren sosyalizm vardır. Buna bağlı olarak sanatçının da işlevi belirlenmektedir. Bir yanda kokuşmuş, ancak üzerine cicili bicili kılıflar giydirilmeye çalışılan ve idealizmden kaynaklanan «sanatsallık» ile gerçeği dile getiren ve yaşamı her yönüyle nesnelliği içinde yorumlayan sosyalist gerçekçilik. İster istemez bir sanatçı bu iki yönden birini seçmek zorundadır. Tarafsızlık, ortadan yürümek gibi yaklaşımlar doğrudan gerici olanı savunmakla eş anlam taşımaktadır.

Çağımızda gerçekçi olmak isteyen bir yazar, işçi sınıfının görevini tam olarak kavramak ve üzerine düşeni yapmak zorundadır. Bunun anlamı, gerçekçi yöntemin temelinde sınıf olgusunun kesin rol oynadığıdır. Kuşkusuz yazar bir bireydir, ancak bunun anlamı dünyayı yorumlarken tekbenci bir konuma düşmesi değildir. Elbette o birey, kendini toplumun nesnelliğinden kopardığında, kaçınılmaz olarak idealizmin içinde ve çeşitli türevlerinde yerini alacaktır. Bu ise, gerçekçi olmak isteyen bir yazar için tamamen yabancı bir durumdur. O zaman kendisiyle başbaşa kalan o sanatçı, idealizmin ahmaklığı içinde, kendinden çıkan her öznelliği son derece gerçek kabul ederek onulmaz bir megolomani içine düşecektir. O halde günümüzde bir sanatçının gerçekçi olabilmesi için tek seçenek vardır, o da işçi sınıfının görevini özümlemek ve kendini (bireyselliğini) onun mücadelesiyle bütünleştirmektir. Bunun daha açık anlatımı ise, yaşamın tüm olgularını kabullenerek işçi sınıfının devrimci görüş tarzını ve gelişmenin gerçekliği olarak komünizmi kabul etmesidir. Kapitalist toplumda yaşayan bir sanatçı, bunu kabul etmediği takdirde, çağdaş bir gerçekçi olma çabası da çırpınıştan başka birşey olmayacaktır.

Gerçekçilik kavramı çeşitli meksatlarla bir çok kez kullanılmıştır. Ama çağdaş anlamda gerçekçi ürünler yaratmış olanlar, diğer «gerçekçiler»den kolaylıkla ayırd edilebilmektedir. Çünkü, ortada şaşmaz bir ölçüt vardır. Bu ölçüt, çeşitli amaçlar içinde hangi amaca hizmet görüldüğüdür. Artık amaç tektir, o da işçi sınıfı mücadelesinin nihai sonucuna olan yaklaşımdır. Kısacası, işçi sınıfının mücadelesinde yer almayan, onu içtenlikle benimsemeyen bir sanatçı, amacı ne olursa olsun «sözde gerçekçi» olabilir.

Bir başka önemli nokta, lâfta işçi sınıfının mücadelesini kabullenmekte olup, bununla beraber parti olgusunu yadsımaktır. Komünist olmak, işçi sınıfının devrimci mücadelesini kabul etmek, partizan olmaktan ayrı tutulamaz. Oysa bazı sanatçılar partizanlığı bir öcü gibi görürler. Onlar için partizan sanat yapmak, kendi «üstün» yaratıcılıklarının söndürülmesidir. Bu eğilim de, öznel idealizmin başka yönden baş vermesidir. İşçi sınıfından yana olmak, onun kurtuluşunu sağlayacak olan partiden ayrı düşünülemez. Bir sanatçının gerçekçiliği, işçi sınıfının örgütlü mücadelesinden kendini soyutlamasıyla mümkün olamaz. Bu, daha önce değindiğimiz gibi sorunun tam özümlenmemesi ve bireyin kendini işçi sınıfıyla bütünleştirememesidir. Öyleyse çağdaş gerçekçiliğin bir yönü de, sanatçının kendini işçi sınıfının örgütlü mücadelesinin içinde görmesidir.

Birlik sorunu ve sosyalist hareketin birliği

Türkiye'de belki sol güçlerin birliğinin gereğini kavramıyan yok gibidir. Hatta bazan o kadarına rastlanıyor ki, sol maceracılar bile, sol'un birliğinden sözedebiliyorlar.

Birlik sözü ne kadar fazla ediliyorsa, «birlik» kavramına da bir o kadar değişik manalar yükleniyor. Böyle olunca, kimin nasıl bir birlik istediği belli olmuyor. Bazan bir eylem birliği gerçekleştirenler, buna birlik diyorlar, bazan da iki gosist grup birleşiyor ve bunun da adı birlik diye konuyor.

Dağınık olmanın karşıtı birliktir. Bu nedenle dağınıklığa son vermek çabalarına da birlik çabası denebilir. Ama Türkiye'de birlik kavramı, bilimsel bir takım temellere oturtulduğu zaman, yani içeriği bilimsel olduğu ölçüde anlaşılabilir. Bu nedenle birliğin değişik platformları ve güçleri üzerinde durulmalıdır.

SOSYALİSTLERİN BİRLİĞİ

Türkiye'de işçi sınıfının siyasal örgütlenme sorununa farklı siyasal mihraklar çözüm aramaktadırlar. Birden fazla bilimsel sosyalist hareket, işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinin siyasal önderliğini şekillendirmek ve geliştirmek için çaba harcamaktadır.

Bu durum, birden fazla bilimsel sosyalist örgütlenmenin varlığını anlatır. Böyle olunca da, işçi sınıfını tek bir bilimsel partisi yerine, birden fazla bilimsel sosyalizmi klavuz edinmiş parti ile karşılaşmış olmaktayız.

Halbuki işçi sınıfı bilimi, tek bir siyasal örgütlenmeyi öngörür. Eğer varsa birden fazla sosyalist siyasal örgütlenme, o zaman da bunların birleşmesini öngörür. Bu nedenle, ayrı örgütler olsalar bile, bilimsel sosyalist örgütlere düşen görev, bu birden fazla örgütlenme durumunu, tek bir örgüt durumuna yükseltmek, bunun için var güçle çalışmak olmalıdır.

SOSYALİSTLER NİÇİN BÖLÜNEBİLİR?

Birden fazla sosyalist örgütlenmenin açıklaması nedir? Bu, insanların subjektif niyetlerinden bağımsız olarak ortaya çıkmış bir sorundur.

İşçi sınıfının kendisini bölmeye ve parçalamaya çalışan burjuva ideolojisi onun siyasal hareketi üzerinde de olumsuz bir etki oynayabilir. Bu bir bakıma doğrudur. Ama burdan, birden fazla bilimsel sosyalist örgütlenmeyi, burjuvazinin ürünü ve hüneri olarak görmek mi gerekecektir?

Böyle bir mantık yürütmek, dünyayı burjuvazinin boynuzları üzerinde dönüyor sanmaktır. Topluma ve siyasal süreçlere sadece burjuvazi egemen olsaydı, böyle bir akıl yürütme belki haklı olabilirdi. Ama durum bunun tersidir.

İşçi sınıfı, kendi sınıf birliğini kurmak için çalışırken, siyasal birliğini kurmak için de çalışır. Eğer, işçi sınıfının mücadelesi köklü bir örgütlenme deneyinden geçmemiş ve sınıfın siyasal hareketini kucaklıyacak bir örgütlenmeyi yaratamamışsa, bilimsel sosyalistlerin ayrı ayrı örgütlenmeleri hali ortaya çıkabilir.

Bunun işçi sınıfının maddi bölünmüşlüğünden farklı olarak şu açıklaması da vardır: İşçi sınıfının siyasi mücadele geleneği, bütün bilimsel sosyalistleri kendi etrafında toparlayacak bilimsel bir program oluşturamamış, burjuva saldırılar karşısında işçi sınıfının öncü unsurlarını korumayı başaramamış ve mücadeleye genel olarak önderlik edememiş demektir.

Böylesi durumlarda üzerine gidilmesi gereken ideolojik ve örgütsel hataların bilince çıkarılması, en ileri siyasal programın ve örgütsel yapının oluşturulması ve bütün bilimsel sosyalistlerin, işçi sınıfının öncü unsurlarının bu yapı etrafında toparlanmasının sağlanmasıdır. Buna, işçi sınıfının siyasi birliği için mücadele denir.

Bilimsel sosyalistlerin tümünü çatısı altında toplayabilen tek bir işçi sınıfı partisi ancak siyasal öncülük görevini yerine getirebilir.

Bu sağlanmadan, yani bilimsel sosyalistlerin birliği gerçekleştirilmeden ileri sürülen «ben öncüyüm» iddiaları, hem kendisi dışındaki sosyalistleri görmezlikten gelmektedir, hem de, kendi siyasal programını en ileri program olarak kabullenmektedir.

Ancak kendi siyasal programına yöneltilen bilimsel eleştiriler karşısında ezilen, kendi yanlışlarını görüp zaman zaman da itiraf eden, ancak buna rağmen öncü benim demek iddiasından da vazgeçmiyen bilimsel sosyalistler, işçi sınıfının siyasal birliğini gerçekleştirmeyi geciktirmiş olurlar.

İşçi sınıfının siyasi hareketi böyle bölünebildiği gibi, gelişmiş kapitalist ülkelerde olan şekliyle işçi sınıfı kökenli sosyal demokrat hareketler tarafından da bölünmüş olabilir. Bu ülkelerde işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareket yanında, sosyal demokrat bir hareketi daha bulunur. Bu durum, işçi sınıfının sosyal demokrat kesimlerinin görmezlikten gelinmesini değil, onun hesaba katılarak ortak amaçlar için mücadele şartlarının yaratılmasını gerektirir. Bu nedenle işçi sınıfının siyasi hareketinin sosyal demokratlarca bölündüğü durumlarda birlik, ilk elden, komünistlerle sosyalistlerin birliğini gerektirir. Ancak dikkat edilmesi gereken, bu ülkelerde bile, komünistlerin, yani işçi sınıfının bilimsel sosyalist öncülerinin tek bir örgüt çatısı altında birleşmiş olmalarıdır. Eğer orada da böyle bir bölünme hali olsaydı, komünistlerin birliği gibi bir gündem maddesi kaçınılmaz olarak varolacaktı.

DEMOKRATİK GÜÇLERİN BİRLİĞİ

Sosyalistlerin birliği, bilimsel sosyalist hareketin örgütsel sorununa hitap ederken, demokratik güçlerin birliği, farklı siyasal bileşimlere seslenir. Birincisinde salt bir sınıf hareketinin siyasal birliği anlatılırken, öbüründe, emekçi sınıf ve zümrelerin mücadele birliği anlatılır.

Emekçi sınıfların mücadele birliği, sosyalist hareketin önderliğinde başlar ve yürür. Sosyalistlerin birliği, bu önderliğin başarılı olarak yerine getirilmesi bakımından bir önkoşuldur, zorunluluktur. Ama, siyasal ve demokratik mücadele tek yölü bir gelişme değildir. Mekanik bir görevler dizisi görülmez. Yani, sosyalistlerin birliği önemli ve zorunlu bir faktör iken, bu gerçekleşinceye kadar yaşanan süreç, demokratik güçlerin birliğinin sağlanabileceği süreç olarak görülmelidir. Mücadele birliği her zaman gerçekleşebilir.

Emekçi sınıf ve zümrelerin mücadele birliği, sosyalistlerin ortak eylemi olacağından, onların birliğini de kolaylaştıran bir rol oynar. Eylem birliği, işçi sınıfının siyasal birliğinden önde gelen, önem olarak değil ama, zamanlama açısından önde gelen bir görevdir. Eylem birliğini siyasal birlikten önce gören Dimitrov bunda, kitlelerin acil demokratik çıkarlarının savunulmasının ertelenemiyeceğini çıkış noktası olarak alır. Emekçi kitlelerin acil çıkarları eylem birliğinden geçilerek savunulabilir. Bu, siyasal birliğe açılan yolları da engellerden temizleyebilir.

BİRLİĞİN SOMUT TEMELLERİ

Birlik kavramı, kendisine hedef seçtiği somut olgularla somutluk kazanır. Örneğin, tekellere karşı emekçi kesimlerin mücadele birliği bir anti-tekel cepheyi ifade eder ve birlik kavramı, tekel dışı toplum güçlerinin demokratik eylem birliğinin sağlanmasını ifade eder.

Bir başka durumda, örneğin, ulusal kurtuluş hareketinin cepheleştirilmesi durumunda, tüm anti-emperyalist güçlerin ulusal birliğidir sözkonusu olan. Ulusal güçlerin ortak cephesinin yaratılması için birlik uğruna mücadele verilir.

Yine bir başka durumda, örneğin faşist tehlikeye karşı, tüm anti-faşist güçlerin eylem birliği, hatta örgütsel birliği savunulur. Anti-faşist cephenin yaratılması için bu durumda birlik için mücadele verilir.

Demokratik halk cephesi, tüm anti-faşist, demokratik ve anti-emperyalist halk güçlerinin ortak cephesidir. Bunun için bu cephenin inşa edilmesi için bilimsel sosyalistlerin önderliğinde verilen mücadele, halk güçlerinin birliği için çabaları da gerekli kılar.

Görülüyor ki, **«birlik»** kavramının ardından, hangi kapsamda bir birliğin söz konusu edildiği önem kazanır. Bunun önemli olması, her birlik platformunun sınıf güçlerinin de farklı olmasından dandır. Bir araya getirilecek, örgütlenecek olan sınıf ve zümreler doğru ayırdedilmedikçe, birlik kavramı sloganlaşır, anlaşılmaz hale gelir. Bunun örneğini verelim:

Sosyalistlerin birliği

Ulusal demokratik güçlerin birliği

Bular farklı kavramlar. Farklı sınıf güçlerini kapsıyor. Birincisinde birliğin unsurları bilimsel sosyalistler, ikincisinde tüm **ulusal** güçlerdir. Birincisinde bir örgütsel görev anlatılmaktadır, ikincisinde de bir örgütsel görev ama somut mücadeleye bağlanarak anlatılmaktadır. Birincisinde işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi, yani öncü güçlerin dar kapsamlı örgütsel birliği anlatılmaktadır, ikincisinde, bu birliğin de içinde yer aldığı, çok geniş toplum güçlerinin birliği ifade edilmektedir.

Birinci görevin gözardı edilmesi ve salt ikinci formülü «birlik» kavramının tamamı gibi gören eğilimler de yanılmaktadırlar.

Türkiye'de sosyalistlerin birliği, demokratik güçlerin birliği, halk güçlerinin cephe birliği, anti-faşist güçlerin eylem birliği gibi, somut içeriği olan farklı birlik görevleri vardır.

Tümünü kendi değerlerine uygun olarak ve çerçevesini saptıyarak ele almak gerekmektedir. Ve bize göre, sosyalistlerin birliği yolunda atılması gerekli adımlara büyük değer biçilmelidir.

Türkiye'de barış hareketinin örgütsel görevleri

İnsanlığın bir geniş boyutlu savaştan korunması, barışın kalıcılaştırılması dünya çapında bir politikadır. Bütün insanlığı ilgilendiren bir mücadeledir. Her kesimden toplumsal güçlerin, hükümetlerin, partilerin, uluslar arası kuruluşların barışı korumak diye bir sorunları vardır.

Bu denli geniş bir barış gücünün karşısında «kimdir barışa karşı?» diye sormak bile fazladır. Emperyalist ülkelerin silah tekelleri ve onların çıkarını gözeten emperyalist devletler.

Barışın bu bir avuç tekelci devlete karşı, onun saldırganlık politikasına ve silahlanma iştahına karşı korunması gerekir. Üstelik düşmanı, emperyalist devletlerle de sınırlı görmemek gerekir. Bütün kapitalist ülkelerde, çıkarları emperyalist tekellere bağlı olan yerli gerici güçler de barışın düşmanıdır. Barış, bunlara karşı da savunulması gerekir bir hedeftir.

Barış mücadelesi soyut hedefler gözetmez. Hedefleri somuttur. Savaşı önlemek ve silahlanma yarışını durdurmak. Bu somut hedefler için mücadele, ancak somut işler yapılarak başarılabilir.

Barış mücadelesinin ilk ve en somut işi, bir ülkede barıştan yana olan güçlerin azamisini örgütlemektir. Barışsever güçlerin bu ulusal örgütlenmesi, dünya barış güçlerinin evrensel örgütlenmesinin bir parçası olarak düşünülmelidir.

Barış mücadelesinin öncüsü sosyalist sistemdir ama, barış güçleri sadece sosyalist güçler değildir. Bu nedenle, sosyalist güçlerin öncülüğünde ve yerel planda örgütlenmesi gereken güçler, çok geniş bir siyasal yelpaze oluştururlar. Bu geniş kesimi örgütlemek başlıca amaç olmalıdır.

Dünyada barış hareketinin örgütlenme çabaları çok eskilere dayanır. 1948 yıllarından başlıyarak sürekli yükselen ve yaygınlaşan bir barış örgütlenmesi izlenir.

Barış güçlerinin örgütlenmesi yönündeki çabalar Türkiye'de de eskidir. 1950 yıllarında Türkiye'de «Barış Komitesi» vardır ve bu komitenin Kore Savaşına karşı aktif eylemleri olmuştur.

Ama Türkiye'de gerici burjuva iktidarlar. NATO ve benzeri askeri örgütlerin savunucusu olarak, bu örgütlerin üyesi olarak barış mücadelesini baskı altına almışlar, militarist düşüncelerin yaygınlaşması için çalışmışlardır.

Bu nedenle Türkiye'de hem barış örgütlenmesini geliştirmek mümkün olmamış, hem de barış düşüncesi kök salıp yaygınlasamamıştır. Bu gün bile kimi «sol» güçler arasında barış düşmanlığını görmek mümkündür.

Türkiye'nin NATO örgütü içindeki konumu, sürekli bir silahlanma eğilimi olmuştur. Silahlanma cephesi içinde Türkiye hükümetleri ağır ekonomik yükler altına girmişlerdir. Bu, ekonomik gelişmeyi büyük ölçüde aksatmıştır. Buna ek olarak batıya bağımlılık artmıştır.

Silahlanmanın en ağır bedelini yine emekçiler ödemişlerdir. Kalabalık bir ordu, dış borçlara askeri hibelere dayanılarak ayakta tutulmaya çalışılmıştır. Ordu içinde militarist dış güçlerin etkinliği bu ilişkiler içinde artmış, ordu aynı zamanda ilerici halk güçlerine karşı gerektiği zaman kullanılabilecek bir yapıya ulaştırılmıştır. ABD üsleri bu çerçevede Türkiye'ye yerleşmiş ve ulusal çıkarlarımızı tehdit etmeye baslamstır.

Burjuva hükümetlerin bu uygulamaları, buna politik gerekçeler hazırlamakla atbaşı yürütülmüştür. Ülkemizde koyu bir Sovyet ve sosyalizm düşmanlığı geliştirilmiştir. Burjuva milliyetçiliği yaygınlastırılmıstır.

Kemalizm düşüncesi, anti-emperyalist özünden soyutlanarak bir ulusal önyargılar sistemine dönüştürülmüş ve resmi devlet ideolojisi haline getirilmiştir. Batının militarist güçleri arasına sıkışan Türkiye, dünya barış hareketinin karşısında yer almıştır.

Barıs güçlerinin aktif örgütsel güç olarak ortaya çıkması ve eylemlere katılması, bu saydığımız şartlar yüzünden zorlaşmış olabilir. Ancak, böyle bir ülkede barış hareketinin örgütlenmesi de o denli büyük bir önem kazanmıştır.

Bu önem bugün de sürmektedir. Amerikancı bir faşist parti vardır ve bu parti Avrupa'daki faşist partilerin en eli kanlısıdır. Yine bir başka Amerikancı parti sürekli iktidar olmuştur. Sosyal demokrat hareket şoven geleneğinden kurtulabilmiş değildir. Türk hükümetleri, bölgede barış düşmanı güçlerin yanında yer almayı dış politika haline getirmislerdir. Kıbrıs'da işgalci bir konum tutulmustur. Komşularımızla anlaşmazlıklar çıkarıp derinleştirmek için her fırsat değerlendirilmistir. Ve Türkiye'de, sürekli baskı altında olan bir baska halka karsı, azgın bir milliyetçilik kök salmıstır.

İşte Türkiye'de barış hareketinin dünü budur ve Türkiye böyle bir ülkedir. İki durumu bir arada ele aldığımızda, bugünkü görevlerimizin ağırlığı ve önemi anlaşılabilir. Barış hareketini örgütlemek ve barış eylemini yükseltmek tüm barışsever güçlerin görevidir.

Bunun yapıldığı ne yazık ki söylenemez. Gecikmeyle bile olsa Türkiye'de bir Barış Derneği kurulmuştur ve bu dernek iki buçuk yıldan buyana faaliyet göstermektedir. Ama ne barışsever güçler bir araya getirilebilmiş, ne de barış mücadelesi konusunda her hangi bir yeterli somut iş yapılabilmiştir.

Barış mücadelesinin yığınsallığı karşısında bunun yeterli olduğu söylenemez. Ama burjuva milliyetçiliğinin azgın saldırıları karşısında güçlü bir barış hareketi yaratmanın hem olanağı vardır hem de zorunluluğu.

Türkiye'de barış hareketinin örgütsüz kalmasının başlıca nedeni, tüm insanlığı ilgilendiren bir sorunu gereken önemiyle ele almama eğilimlerinin aşılamamış olmasıdır. Bunun faturasını ise halkımız ödemektedir. Örneğin: geçtiğimiz 30 Ağustos'ta egemen güçlerin yaygınlaştırdığı ve azgınlaştırdığı militarist görüşler ve saldırılar karşısında barış hareketinin eylemsiz kalması bunun kanıtıdır.

O halde, barış güçlerinin örgütlenmesi, önümüzde duran bir görevdir. Bu, herkesin kendi bildiğince bir örgütlenmesi değil, barış güçlerinin tümünün ortak örgütlenmesidir. Bir başka deyimle örgütlenmenin varolan şeklinin ortaklaşa omuzlaması anlamına gelir. Bütün barış güçlerinin tek bir örgüt çatısı altında bu mücadeleyi sürdürmelerinin şartları hızla geliştirilmelidir.

Bugün Türkiye'de, sosyalist partiler, ilerici halk örgütleri, meslek kuruluşları, DİSK sendikalarının tamamı, TÜRK-İŞ sendikalarının çok büyük bir çoğunluğu, TÖB-DER, TMMOB, POL-DER, TÜS-DER, TÜM-DER, barolar, tabip odaları, gazeteci örgütleri, basın kurulusları, aydın ve sanatçı örgütleri, barış hareketinin doğal tabanı durumundadırlar. Hatta sosyal demokratların büyük bir bölümü, barış mücadelesinin bilinci içindedirler. Sosyal demokrasinin önderliği ise, henüz barış sorununu gerçek anlamıyla kavramış olmasa bile, bu yönde eğilimler taşımaktadır.

Bütün bu potansiyel içinden çok güçlü bir barış örgütlenmesinin ve eyleminin çıkarılması sanıldığı kadar zor değildir. Esas olan, soruna yaklaşımın yanlış olmamasıdır.

Barış güçlerinin birliği, sadece Detant'ın hedeflerine yönelik halk mücadelesini güçlendirmekle kalmayacak, burjuva gericiliğine karşı demokrasi mücadelemize, ezilen ulusun demokratik eylemine, burjuva gerici-şoven kültüre ve militarizmin Türkiye'deki örgütlenmesine karşı mücadelemize, kısacası, bağımsızlık ve demokrasi mücadelemize ivme kazandıracaktır.

Bu denli önemli bir sorunu gözardı etmeksizin, tüm barış güçlerinin birliği için çaba göstermek gerekmektedir.